

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. rugsėjo 2 d.*

„Apeliacinis skundas – Valstybės pagalba – Pagalbos schema – SESV 108 straipsnio 2 ir 3 dalys – Reglamentas (EB) Nr. 659/1999 – 4 straipsnio 3 ir 4 dalys – Sąvoka „abejonės dėl pranešime nurodytos priemonės suderinamumo su bendrąja rinka“ – Sprendimas nereikšti prieštaravimų – Formalios tyrimo procedūros nepradėjimas – 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės – Geriausios praktikos vykdant valstybės pagalbos kontrolės procedūras kodeksas – Bendravimas „per etapą iki pranešimo“ – Suinteresuotųjų šalių procesinės teisės – Elektros energijos pajėgumų pirkimas Jungtinėje Karalystėje“

Byloje C-57/19 P

dėl 2019 m. sausio 25 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Europos Komisija, atstovaujama Ė. Gippini Fournier ir P. Němečková,

ieškovė,

palaikoma

Lenkijos Respublikos, atstovaujamos B. Majczyna,

įstojusi į apeliacinį procesą šalies,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Tempus Energy Ltd, įsteigta Pontepride (Jungtinė Karalystė),

Tempus Energy Technology Ltd, įsteigta Pontepride,

atstovaujamoms advokatų J. Derenne ir D. Vallindas ir *Rechtsanwalt C. Ziegler*,

ieškovėms pirmojoje instancijoje,

Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei, iš pradžių atstovaujamai F. Shibli ir S. McCrory ir Z. Lavery, vėliau F. Shibli ir S. McCrory, padedamų QC G. Facenna ir baristerio D. Mackersie,

* Proceso kalba: anglų.

įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija)

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas), teisėjai N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas E. Tanchev,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2021 m. birželio 3 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1. Apeliaciniame skunde Europos Komisija prašo panaikinti 2018 m. lapkričio 15 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo Sprendimą *Tempus Energy ir Tempus Energy Technology / Komisija* (T-793/14, toliau – skundžiamas sprendimas, EU:T:2018:790), kuriuo tas teismas panaikino 2014 m. liepos 23 d. Komisijos sprendimą C(2014) 5083 *final* nepateikti prieštaravimų dėl pagalbos schemos, susijusios su pajėgumų pirkimu Jungtinėje Karalystėje (valstybės pagalba 2014/N-2) (OL C 348, 2014, p. 5, toliau – ginčijamas sprendimas).

Teisinis pagrindas

Reglamentas (EB) Nr. 659/1999

2. Nagrinėjamai pagalbos schemai taikomo 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [108 straipsnio] taikymo taisykles (OL L 83, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 4 straipsnio „Pirminis pranešimo patikrinimas ir Komisijos sprendimai“ 2–5 dalyse nustatyta:

„2. Jeigu po pirminio patikrinimo Komisija nustato, kad pranešime nurodyta priemonė nėra pagalba, ji savo išvadą pateikia priimtame sprendime.

3. Jeigu po pirminio patikrinimo Komisijai nekyla jokių abejonių dėl pranešime nurodytos priemonės suderinamumo su bendrąja rinka, tiek kiek minėtoji priemonė priskiriama [SESV] [107] straipsnio 1 dalies taikymo sričiai, Komisija nusprendžia, kad minėtoji priemonė atitinka bendrąją rinką (toliau – „sprendimas nepateikti prieštaravimų“). Šiame sprendime nurodoma išimtis, kuri buvo taikyta pagal Sutartį.

4. Jeigu po pirminio patikrinimo Komisijai kyla abejonių dėl pranešime nurodytos priemonės suderinamumo su bendrąja rinka, ji nusprendžia pradėti bylos procesą pagal [SESV] [108] straipsnio 2 dalį (toliau – „sprendimas pradėti formalus tyrimo procesą [formalią tyrimo procedūrą]“).

5. Šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse išvardyti sprendimai priimami per 2 mėnesius. Minėtasis laikotarpis prasideda gavus išsamų pranešimą. Pranešimas laikomas išsamiu, jeigu per du mėnesius po jo arba papildomos informacijos pateikimo Komisija neprašo pateikti daugiau informacijos. Laikotarpis gali būti pratęstas, jeigu tam pritaria Komisija ir suinteresuota valstybė narė. Prireikus Komisija gali nustatyti trumpesnius terminus.“

- 3 Šio reglamento 6 straipsnio „Formalaus tyrimo procesas [Formali tyrimo procedūra]“ 1 dalyje nustatyta:

„Sprendime pradėti formalaus tyrimo procesą [formalią tyrimo procedūrą] apibendrinami reikšmingi ginčytini faktai ir teisės klausimai, pateikiamas pirminis Komisijos atliktas pasiūlytos pagalbos pobūdžio priemonės įvertinimas ir išdėstomos abejonės dėl pagalbos atitikimo bendrajai rinkai. Sprendime reikalaujama, kad suinteresuotoji valstybė narė ir kitos suinteresuotosios šalys pateiktų pastabas per nustatytą laikotarpį, kuris paprastai yra ne ilgesnis kaip vienas mėnuo. Deramai pateisintais atvejais Komisija gali pratęsti nustatytą laikotarpį.“

Geriausios praktikos kodeksas

- 4 Geriausios praktikos vykdant valstybės pagalbos kontrolės procedūras kodekse (OL C 136, 2009, p. 13, toliau – geriausios praktikos kodeksas) yra 3 antraštinė dalis „Ryšiai iki pranešimo pateikimo“, kurioje išdėstyti šio kodekso 10–18 punktai. 10–16 punktai suformuluoti taip:

„10. Komisijos patirtis rodo, kad netgi gana standartiniais atvejais ryšiai iki pranešimo pateikimo duoda papildomos naudos. Palaikydamos ryšius iki pranešimo pateikimo, Komisijos tarnybos ir pranešančioji valstybė narė iki pranešimo gali neoficialiai ir slapta aptarti teisinius ir ekonominius pasiūlyto projekto aspektus ir taip padidinti pranešimų kokybę ir išsamumą. Tokiomis aplinkybėmis valstybė narė ir Komisijos tarnybos taip pat gali bendrai rengti konstruktyvius pasiūlymus probleminiams planuojamos priemonės aspektams keisti. Taigi šiuo etapu grindžiamas kelias greičiau nagrinėti pranešimus po to, kai jie oficialiai pateikiami Komisijai. Sėkmingai palaikomi ryšiai iki pranešimo pateikimo turėtų veiksmingai padėti Komisijai priimti sprendimus per du mėnesius nuo pranešimo pateikimo dienos <...> pagal Reglamento <...> Nr. 659/1999 4 straipsnio 2, 3 ir 4 dalis.

11. Palaikyti ryšius iki pranešimo pateikimo labai rekomenduojama tų bylų atveju, kurioms būdingos naujovės arba specifiniai ypatumai, – tai pateisintų neoficialias išankstines diskusijas su Komisijos tarnybomis, tačiau neoficialios konsultacijos bus teikiamos, kai tik valstybei narei jų prireiks.

3.1. Turinys

12. Etape iki pranešimo pateikimo yra galimybė diskutuoti ir teikti konsultacijas susijusiai valstybei narei apie informacijos, kuri turi būti pateikta pranešimo formoje, apimtį, kad nuo pranešimo pateikimo dienos būtų užtikrintas informacijos išsamumas. Veiksmingai palaikant ryšius iki pranešimo pateikimo taip pat bus galima atvirai ir konstruktyviai diskutuoti bet kokiais esminiais, su planuojama priemone susijusiais klausimais. Tai ypač svarbu kalbant apie projektus, kurie negalėjo būti patvirtinti ir todėl turėjo būti atšaukti arba labai pakeisti. Šiame etape taip pat gali būti analizuojamas kitų teisinių pagrindų buvimas arba nustatomi susiję precedentai. Be to, sėkmingai įgyvendinus etapą iki pranešimo pateikimo, Komisijos tarnybos ir valstybė narė galės spręsti svarbiausias konkurencijos problemas, atlikti ekonominę analizę ir prireikus išorės ekspertizę, kad galėtų įrodyti, jog planuojamas projektas suderinamas su bendrąja rinka. Etapu iki

pranešimo pateikimo pranešančioji valstybė narė taip pat gali prašyti Komisijos tarnybų netaikyti prievolės pateikti pranešimo formoje numatytą tam tikrą informaciją, kuri tam tikromis bylos aplinkybėmis nebūtina šios bylos nagrinėjimui. Galiausiai etapas iki pranešimo pateikimo turi lemiamą reikšmę, nes jame nusprendžiama, ar tam tikram atvejui gali būti *prima facie* taikoma supaprastinta procedūra <...>.

3.2. Apimtis ir termino nustatymas

13. Kad etapas iki pranešimo pateikimo būtų konstruktyvus ir veiksmingas, susijusi valstybė narė, remdamasi pranešimo projekto forma, yra suinteresuota pateikti Komisijai informaciją, kurios reikia planuojamam valstybės pagalbos projektui įvertinti. Siekiant, kad atvejai būtų išnagrinėjami greičiau, pirmenybė iš esmės bus teikiama ryšiams e. paštu ar telekonferencijoms, o ne susitikimams. Per dvi savaites nuo pranešimo projekto gavimo Komisijos tarnybos paprastai užmegs ryšį iki pranešimo pateikimo.

14. Paprastai ryšiai iki pranešimo pateikimo neturėtų trukti ilgiau kaip 2 mėnesius ir po jų iškart turėtų būti pateikiamas išsamus pranešimas. Jeigu ryšiai iki pranešimo pateikimo neduotų norimų rezultatų, Komisijos tarnybos gali paskelbti, kad etapas iki pranešimo pateikimo užbaigtas. Vis dėlto termino nustatymas ir ryšių iki pranešimo pateikimo formatas priklauso nuo atskiros bylos sudėtingumo, todėl ryšiai iki pranešimo pateikimo gali trukti keletą mėnesių. Todėl Komisija rekomenduoja, kad tais atvejais, kai bylos yra itin sudėtingos (pavyzdžiui, sanavimo pagalba, dideli mokslinių tyrimų ir plėtros projektai, didelė individuali pagalba arba ypatingai didelės arba sudėtingos pagalbos schemas), valstybės narės kuo anksčiau užmegztų ryšius iki pranešimo pateikimo, kad būtų galima pasirengti prasmingoms diskusijoms.

15. Remiantis Komisijos patirtimi, labai naudinga, kai su pagalbos gavėjais užmezgami ryšiai iki pranešimo pateikimo, ypač tais atvejais, kai jie susiję su svarbiais techniniais, finansiniais ir su projektais susijusiais dalykais. Todėl Komisija rekomenduoja, kad individualios pagalbos gavėjai palaikytų ryšius iki pranešimo pateikimo.

16. Išskyrus naujoviškas arba sudėtingas bylas, etapo iki pranešimo pateikimo pabaigoje Komisijos tarnybos stengsis pateikti susijusiai valstybei narei neoficialų preliminarų projekto vertinimą. Tas neįpareigojantis vertinimas nebus oficiali Komisijos pozicija, bet neoficiali Komisijos tarnybų konsultacija dėl pranešimo projekto išsamumo ir planuojamo projekto *prima facie* suderinamumo su bendrąja rinka. Itin sudėtingais atvejais valstybės narės prašymu Komisijos tarnybos taip pat gali pateikti rašytinę konsultaciją dėl informacijos, kurią dar reikia pateikti.“

2014–2020 m. gairės

- 5 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių (OL C 200, 2014, p. 1, toliau – 2014–2020 m. gairės) 3 antraštinėje dalyje „Pagalbos suderinamumo vertinimas pagal [SESV] 107 straipsnio 3 dalies c punktą“ yra tokia ištrauka:

„(25) 3.2 skirsnyje išdėstytos bendrosios suderinamumo sąlygos, taikomos visoms pagalbos priemonėms, kurioms taikomos šios gairės, nebent konkrečiuose 3 skyriaus skirsniuose šios bendrosios suderinamumo sąlygos yra patikslinamos ar iš dalies pakeičiamos. <...>

<...>

3.1. Bendrieji vertinimo principai

<...>

- (27) <...> valstybės pagalbos priemonę suderinama su vidaus rinka Komisija laikys tik jei ji atitiks visus šiuos kriterijus:

<...>

- e) pagalbos proporcingumas (pagalba sumažinta iki minimumo): pagalba yra apribota iki minimumo, kurio reikia, kad atitinkamoje vietovėje būtų skatinamos papildomos investicijos arba veikla; (3.2.5 skirsnis);

<...>

3.2.5. Pagalbos proporcingumas

<...>

- (69) Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai yra laikoma proporcinga, jeigu pagalbos suma vienam pagalbos gavėjui yra apribota iki minimumo, kurio reikia nustatytam aplinkos apsaugos ar energetikos tikslui pasiekti.

<...>

3.2.6. Nderamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas

3.2.6.1. Bendrosios pastabos

<...>

- (92) Pagalba taip pat gali turėti kitokį iškraipomąjį poveikį – sustiprinti didelę pagalbos gavėjo įtaką rinkoje arba padėti ją išlaikyti. Net jei pagalba tiesiogiai nesustiprinama didelė įtaka rinkoje, tai gali būti daroma netiesiogiai – skatinant esamus konkurentus atsisakyti plėtros ar pasitraukti iš rinkos arba atgrasant naujus konkurentus nuo įėjimo į rinką.

<...>

3.9. Pagalba elektros energijos gamybos pakankamumui užtikrinti

<...>

3.9.2. Valstybės intervencijos poreikis

<...>

- (223) Valstybės narės turėtų aiškiai nurodyti priežastis, kodėl be intervencijos rinkoje nebus pakankamo pajėgumo, atsižvelgdamos į naujausius rinkos ir technologijos pokyčius <...>.

- (224) Atlikdama vertinimą Komisija prireikus atsižvelgs, be kita ko, į šią valstybės narės pateiktą informaciją:

<...>

- b) vartotojų dalyvavimo poveikio vertinimą, įskaitant priemonių paklausos valdymui skatinti aprašą <...>

<...>

3.9.5. Proporcingumas

- (228) Bendra pagalbos suma turėtų būti skaičiuojama taip, kad pagalbos gavėjai gautų tokią grąžą, kuri gali būti laikoma pagrįsta.
- (229) Įprastomis aplinkybėmis grąžos norma bus laikoma pagrįsta tuo atveju, kai rengiamas konkurencinis konkursas, pagrįstas aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriais veiksmingai siekiama nustatyto tikslo.
- (230) Priemonėje turėtų būti numatyti mechanizmai, kuriais užtikrinama, kad nebūtų galima gauti nenumatyto pelno.
- (231) Priemonė turėtų būti sudaryta siekiant užtikrinti, kad kaina už pajėgumą automatiškai sumažėtų iki nulio, kai pajėgumo pasiūlos lygis tampa pakankamas, kad patenkintų jo paklausą.

3.9.6. Nideramo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas

- (232) Priemonė turėtų būti parengta taip, kad ją būtų galima taikyti bet kokiam pajėgumui, kuriuo galima veiksmingai padėti spręsti elektros energijos gamybos pakankamumo problemą, visų pirma atsižvelgiant į šiuos veiksniai:
- a) gamintojų, naudojančių skirtingas technologijas, ir operatorių, siūlančių lygiavertės techninės kokybės priemones, pvz., paklausos valdymo, jungčių ir saugojimo, dalyvavimą. Nedarant poveikio 228 punktui, dalyvavimo apribojimas gali būti pagrįstas tik remiantis nepakankama technine kokybe, būtina norint išspręsti elektros energijos gamybos pakankamumo problemą. Be to, elektros energijos gamybos pakankamumo priemonė turėtų būti atvira galimai paklausos ir pasiūlos sankaupai;

<...>

(233) Priemone:

- a) neturėtų būti mažinamos paskatos investuoti į jungčių pajėgumus;
- b) neturėtų būti trikdomas rinkų susiejimas, įskaitant balansavimo rinkas;
- c) neturėtų būti pažeidžiami prieš priemonę priimti sprendimai dėl investicijų į gamybą arba operatorių sprendimai dėl balansavimo ar papildomų paslaugų rinkos;
- d) neturėtų būti nederamai didinamas dominavimas rinkoje;
- e) turėtų būti teikiama pirmenybė mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojančioms gamintojams lygiavertės techninių ir ekonominių parametrų atveju.“

Ginčo aplinkybės

- 6 Skundžiamo sprendimo 1–20 punktuose išdėstyta ginčo aplinkybės galima apibendrinti taip, kaip nurodyta toliau.
- 7 *Tempus Energy Ltd* ir *Tempus Energy Technology Ltd* (toliau kartu – *Tempus*) turi elektros energijos tiekėjo Jungtinėje Karalystėje licenciją ir privatiems bei verslo klientams parduoda elektros energijos suvartojimo valdymo technologiją, dar vadinamą „poreikio valdymu“.
- 8 Pagal ginčijamame sprendime nagrinėjamą pagalbos schemą (toliau – nagrinėjama priemonė) Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė sukūrė pajėgumų pirkimo sistemą, pagal ją elektros energijos tiekėjams atlyginama už jų išsipareigojimą tiekti elektros energiją arba sumažinti ar atidėti elektros energijos vartojimą, kai tinklas labai apkrautas. Tokios schemos tikslas, kaip nurodyta ginčijamo sprendimo 3 konstatuojamojoje dalyje, užtikrinti tiekimo saugumą.
- 9 Kalbant apie pajėgumų pirkimo veikimą, reikia pasakyti, kad reikiamas pajėgumų kiekis nustatomas centralizuotai, o rinkta rengiant aukcioną nustato tinkamą to kiekio tiekimo kainą. Aukcionas vyksta kasmet, per jį perkamas reikiamas pajėgumas, kuris bus patiektas po ketverių metų (toliau – T-4 aukcionas). Kitas aukcionas vyksta vienais metais prieš tuos metus, kada turi būti tiekiamas pagrindiniame aukcione įsigytas kiekis (toliau – T-1 aukcionas). Tam tikras kiekis nuolat atskiriamas nuo T-4 aukcionų, „rezervuojant“ jį T-1 aukcionams, įvertinus „rentabilų“ poreikio valdymo kiekį, kuris galėtų būti pateiktas T-1 aukcionuose. Ginčijamame sprendime pažymima, kad dėl to, jog T-1 aukcionai suteikia poreikio valdymo operatoriams geresnę prieigą prie rinkos, Jungtinės Karalystės vyriausybė išsipareigoja per juos nupirkti mažiausiai 50 % prieš ketverius metus „rezervuotų“ pajėgumų. T-4 ir T-1 aukcionai (toliau – ilgalaikiai aukcionai) sudaro ilgalaikę sistemą. Be ilgalaikės sistemos, dar buvo pereinamojo laikotarpio sistema, pagal kurią iki 2018–2019 m. tiekimo laikotarpio buvo numatyti „pereinamojo“ laikotarpio aukcionai, daugiausia skirti poreikio valdymo operatoriams.
- 10 Su aukcioną laimėjusiais pajėgumų tiekėjais buvo sudaromos pajėgumų sutartys uždarymo kaina, t. y. mažiausia kaina pasibaigus aukcionui „iš viršaus į apačią“. Sutarčių dėl pajėgumų, kuriuos išsipareigoja tiekti dalyviai, trukmė yra įvairi. Taigi su dauguma esamų pajėgumų tiekėjų sudaromos vienerių metų sutartys, su pajėgumų tiekėjais, kurių išlaidos įrangai yra didesnės kaip 125 svarai sterlingų (GBP) (apie 141 eurą) vienam kilovatui (kW) (renovuotinos elektrinės), sudaromos ne ilgesnės kaip trejų metų trukmės sutartys, o su pajėgumų tiekėjais, kurių išlaidos įrangai yra didesnės kaip 250 svarų sterlingų (GBP) (apie 282 eurus) vienam kilovatui (kW) (naujos elektrinės), sudaromos ne ilgesnės kaip penkiolikos metų trukmės sutartys. Ilgesnės nei vienerių metų sutartys sudaromos tik po T-4 aukcionų.
- 11 Patiriamas išlaidas mokėjimui už pajėgumams finansuoti dengia visi patvirtinti elektros energijos tiekėjai. Elektros energijos tiekėjams taikoma rinkliava nustatoma atsižvelgiant į jų rinkos dalį ir apskaičiuojama remiantis savaitės eigoje nuo 16 iki 19 valandos pateiktu prašymu lapkričio–vasario mėnesiais, kad jie būtų paskatinti mažinti klientų elektros energijos poreikį laikotarpiais, kai tas poreikis yra didžiausias. Pagal nagrinėjamą sprendimą tai turėtų sumažinti reikiamą pajėgumų kiekį ir kartu – jų pirkimo išlaidas.

- 12 Ginčijamame sprendime Komisija nusprendė neteikti prieštaravimų dėl aptariamos priemonės, motyvuodama tuo, jog ta priemonė yra suderinama su vidaus rinka remiantis SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktu, nes atitinka 2014–2020 m. gairių 3.9 skirsnyje nustatytus kriterijus.

Ieškinys Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 13 Ieškiniu, kurį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2014 m. gruodžio 4 d., *Tempus* pareiškė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo.
- 14 Ieškiniui pagrįsti ji pateikė du pagrindus, iš kurių pirmasis susijęs su SESV 108 straipsnio 2 dalies pažeidimu, su nediskriminavimo, proporcingumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų pažeidimu, taip pat su klaidinu faktinių aplinkybių vertinimu, o antrasis – su nemotyvavimu.
- 15 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas pritarė pirmajam pagrindui ir, nenagrinėjęs antrojo pagrindo, patenkino ieškinį bei panaikino ginčijamą sprendimą.
- 16 Konkrečiai kalbant, kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 267 punktu, Bendrasis Teismas nusprendė, kad yra objektyvių ir vienas kitą patvirtinančių įrodymų, susijusių, pirma, su etapo iki pranešimo trukme ir aplinkybėmis ir, antra, ginčijamo sprendimo neišsamiumi ir nepakankamu turiniu, nes Komisija per pirminį patikrinimą neatliko tinkamo tyrimo dėl tam tikrų pajėgumo pirkimo aspektų, kurie rodo, kad minėta institucija priėmė sprendimą, nepaisydama buvusių abejonių, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnį, dėl kurių Komisija turėjo pradėti SESV 108 straipsnio 2 dalyje numatytą formalią tyrimo procedūrą.

Apeliacinės bylos šalių reikalavimai

- 17 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti skundžiamą sprendimą,
 - atmesti prašymą panaikinti ginčijamą sprendimą arba, nepatenkinus šio reikalavimo, grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis išnagrinėtų pirmojoje instancijoje pateiktą antrąjį pagrindą, ir
 - bet kuriuo atveju priteisti iš *Tempus* bylinėjimosi išlaidas, susijusias su procesu Bendrajame Teisme ir apeliacinėje instancijoje.
- 18 Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė palaiko Komisijos reikalavimus, jiems taip pat pritaria Lenkijos Respublika, kuriai 2019 m. liepos 5 d. Teisingumo Teismo sprendimu buvo leista įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų.
- 19 *Tempus* Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą kaip nepriimtina arba nepagrįstą,
 - nepatenkinus šio reikalavimo, priimti sprendimą dėl pirmojoje instancijoje pateikto antrojo pagrindo, grindžiamo ginčijamo sprendimo nemotyvavimu, ir panaikinti ginčijamą sprendimą,

- priteisti iš Komisijos padengti ne tik savo, bet ir *Tempus* patirtas bylinėjimosi išlaidas per procesą Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme, ir
- priteisti iš Jungtinės Karalystės padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

- 20 Apeliaciniam skundui pagrįsti Komisija pateikia vienintelį pagrindą, grindžiamą klaidingu SESV 108 straipsnio 2 ir 3 dalių ir Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnio 2 ir 3 dalių aiškinimu.
- 21 Šis pagrindas dalijamas į dvi dalis, iš kurių pirmoji susijusi su Bendrojo Teismo padarytomis vertinimo klaidomis aiškinant sąvoką „dideli sunkumai“ bei atsižvelgiant į ryšių iki pranešimo pateikimo trukmę ir aplinkybes kaip į tų sunkumų sudedamąsias dalis, į trečiųjų šalių pateiktas kritines pastabas ir į aptariamos priemonės sudėtingumą ir naujumą, o antrasis – su klaidingu Bendrojo Teismo konstatavimu, kad Komisija tinkamai neišnagrinėjo tam tikrų Jungtinės Karalystės pajėgumų pirkimo aspektų.

Dėl vienintelio pagrindo pirmos dalies

Šalių argumentai

- 22 Komisija pateikia penkis prieštaravimus vienintelio pagrindo pirmajai daliai pagrįsti. Dėstydamą pirmąjį prieštaravimą Komisija, palaikoma Jungtinės Karalystės ir Lenkijos Respublikos, iš esmės teigia, kad skundžiamo sprendimo 68–72 punktuose Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kiek tai susiję su jos turimo atlikti tyrimo dėl valstybės pagalbos, apie kurią pranešė valstybė narė, apimtimi. Bendrasis Teismas iš tiesų klaidingai nusprendė, kad šiuo atveju Komisija negali apsiriboti Jungtinės Karalystės pateikta informacija ir turi atlikti savo tyrimą bei ieškoti kitų informacijos šaltinių per preliminarų tyrimo etapą atliekamam vertinimui.
- 23 Pasak Komisijos, Bendrojo teismo argumentai reiškia, kad ji turėtų pradėti formalią tyrimo procedūrą kaskart, kai jos sprendimas neviseškai tenkina trečiųjų šalių kritines pastabas dėl vertinamos pagalbos priemonės. Komisija pažymi, kad šiuo atveju ji negavo jokio oficialaus skundo dėl nagrinėjamos priemonės. Beje, ji neignoravo per neformalų etapą iki pranešimo trečiųjų šalių neformaliai ir savanoriškai pateiktų pastabų. Komisija vis dėlto laikosi nuomonės, kad neprivalėjo ieškoti informacijos iš kitų šaltinių. Dėl aplinkybės, kad Bendrasis Teismas nusprendė priešingai, preliminarų tyrimo procedūra gali būti pakeista į priemonės tyrimo savo iniciatyva procedūrą; beje taip būtų panaikinta Komisijos turima diskrecija nustatyti, ar kyla abejonių dėl priemonės suderinamumo su vidaus rinka.
- 24 Dėl didelių pagalbos, apie kurią pranešta, ir neteisėtos pagalbos, suteiktos pažeidžiant SESV 108 straipsnio 3 dalį, skirtumų Komisija laikosi nuomonės, kad remiantis 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimu *Komisija / Sytraval ir Brink's France* (C-367/95 P, EU:C:1998:154, 62 punktas) negalima daryti išvados, jog tuo atveju, kai apie pagalbą pranešta, ji privalo savo iniciatyva išnagrinėti visas aplinkybes ir išklausti suinteresuotąsias šalis, taip pat atsakyti į visus jų argumentus, jeigu pranešančiosios valstybės narės pateiktos informacijos pakanka, kad pasibaigus pirmajam tyrimui galėtų įsitikinti, jog priemonė, apie kurią pranešta, nėra pagalba, arba, jei ta priemonė turi būti pripažinta pagalba, – kad ji suderinama su vidaus rinka.

- 25 Jungtinė Karalystė ir Lenkijos Respublika taip pat teigia, kad nusprendamas, jog šioje byloje kyla abejonių, Bendrasis Teismas taikė akivaizdžiai per žemą ribą ir neatsižvelgė į Komisijos turimą diskreciją taikyti SESV 107 straipsnio 3 dalį ir priimti sprendimą pradėti arba nepradėti formalios tyrimo procedūros. Jos teigia, kad dėl Bendrojo Teismo taikyto požiūrio iš tiesų buvo panaikintas bet koks skirtumas tarp preliminarus tyrimo ir formalios tyrimo procedūros, priešingai, nei numatyta Reglamente Nr. 659/1999. Be to, taikant tokį požiūrį Komisija privalėtų tęsti tyrimą, jei tik suinteresuotoji šalis per preliminarų tyrimą išreikštų susirūpinimą dėl aptariamos priemonės, nors ji nepateiktų jokio įrodymo. Beje, tai, kad šiuo atveju Komisija nepateikė atsakymo į visus per procedūrą *Tempus* pateiktus argumentus, nereiškia, kad ji negalėjo remdamasi turima informacija priimti ginčijamo sprendimo. Tai, kad tas sprendimas netenkinio *Tempus*, neįrodo, kad Komisijai trūko informacijos, leidžiančios jai priimti tokią priemonę.
- 26 Dėstydamą antrąjį prieštaravimą Komisija teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 79 ir paskesniuose punktuose nusprendė, kad tokios priemonės savybės, kaip jos techninis sudėtingumas, naujumas, ar pagalbos dydis absoliučia verte, gali liudyti apie esamus „didelius sunkumus“ įrodinėjant šios priemonės suderinamumą su SESV. Iš tiesų šie aspektai neturi reikšmės vertinant šį klausimą, ir Komisija būtent stengėsi įveikti bylos medžiagos techninius sunkumus per susitikimus iki pranešimo pateikimo. Beje, jurisprudencijoje pripažinta, kad tokiais aspektais galima pagrįsti ilgesnę preliminaros tyrimo procedūros trukmę netaikant pareigos pradėti formalią tyrimo procedūrą. Skundžiamame sprendime keliamos abejonės dėl šios jurisprudencijos ir pripažįstama, kad priemonės sudėtingumas yra aspektas, kuriuo remiantis galima ne pagrįsti užsitęsusių bendravimų su suinteresuotąja valstybe nare, o reikalauti Komisijos vykdyti pareigą pradėti formalią tyrimo procedūrą.
- 27 Dėstydamą trečiąjį prieštaravimą Komisija teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 85, 92, 106, 109 ir 111 punktuose nusprendė, kad ilga ryšių iki pranešimo pateikimo trukmė ir trijų rūšių operatorių pateiktų pastabų įvairovė yra požymis, jog egzistuoja didelių sunkumų, ir taip nukrypo nuo savo jurisprudencijos, kuria remiantis galima teigti, jog tik tuo atveju, kai preliminarus tyrimo trukmė yra gerokai ilgesnė nei du mėnesiai skaičiuojant nuo išsamaus pranešimo gavimo, į tą trukmę turi būti atsižvelgta kaip į didelių sunkumų požymį. Pasak Komisijos, sprendimą pranešti apie pagalbos priemonę priimti gali tik suinteresuotoji valstybė narė ir, kadangi apie pagalbos priemonę nebuvo pranešta, Komisijos neveikimas neturi pasekmių.
- 28 Dėstydamą ketvirtąjį prieštaravimą Komisija priekaištauja Bendrajam Teismui, kad konkrečiai skundžiamo sprendimo 101–109 ir 111 punktuose į įvairių operatorių Komisijai pateiktų pastabų įvairovę bei kilmę jis atsižvelgė kaip į duomenis, keliančius abejonių dėl aptariamos priemonės suderinamumo su vidaus rinka. Šiuo klausimu ji teigia, kad jurisprudencija, kuria remiantis ji turi veikti rūpestingai, kai gauna skundų dėl neteisėtos pagalbos, t. y. pagalbos, kuri patvirtinta iš anksto nepranešus, negali būti taikoma pagalbos projektams, apie kuriuos dar nepranešta, kurie dar nevykdomi ir dėl kurių savanoriškai pateiktos trečiųjų šalių pastabos negali būti prilygintos skundui, kurį gavus atsiranda pareiga nevilkinti tyrimo ir per nustatytą terminą išnagrinėti jame pateiktus teiginius.
- 29 Galiausiai dėstydamą penktąjį prieštaravimą Komisija priekaištauja Bendrajam Teismui, jog skundžiamo sprendimo 86–91 punktuose šis nusprendė, kad etapo iki pranešimo pateikimo tikslas neturi būti planuojamos priemonės suderinamumo tyrimas ir kad Komisija negali painioti pranešimo apie priemonę parengimo etapo, kuris gali būti pirmesnis, su tos priemonės tyrimo etapu. Pasak Komisijos, etapo iki pranešimo pateikimo tikslas yra suteikti jai galimybę neformaliai ir konfidencialiai bendrauti su suinteresuotąja valstybe nare dėl informacijos, kuri reikalinga siekiant užtikrinti, kad, kai bus pateiktas pranešimas apie tą priemonę, jis bus laikomas

išsamiau. Daugeliu tokių atvejų kaip šis ryšiai iki pranešimo pateikimo suteikia progą išnagrinėti aspektus, kurie galbūt nevysiškai atitinka siūlomos priemonės taisyklės dėl valstybės pagalbos, o tai leidžia suinteresuotajai valstybei narei padaryti reikiamus tos priemonės pakeitimus iki pranešimo apie ją. Tokie ryšiai ypač skatinami sudėtingais atvejais.

- 30 Jungtinė Karalystė ir Lenkijos Respublika taip pat teigia, kad bendrasis Teismas nesilaikė etapo iki pranešimo pateikimo teisinio ir politinio pagrindo, kuris nustatytas geriausios praktikos kodekse. Etapas iki pranešimo faktinio pateikimo suteikia galimybę sumažinti riziką, kad bus vėluojama įgyvendinti pagalbos priemonę, o šiuo atveju tai buvo ypač svarbu Jungtinei Karalystei. Priešingai, nei nusprendė Bendrasis Teismas, buvo didelė tikimybė, kad griežtas etapas iki pranešimo apie naują ir sudėtingą priemonę pateikimo leis išsklaidyti net menkiausias abejones dėl aptariamų pagalbos suderinamumo su SESV.
- 31 Pasak Jungtinės Karalystės, šiuo atveju Komisijai nereikėjo atlikti atskiro vertinimo būtent dėl etapo iki pranešimo pateikimo, per kurį ši valstybė narė surinko informaciją, leidžiančią atsakyti į Komisijos klausimus, iš dalies pakeitė priemonę, apie kurią ketino pranešti, ir vykdė konsultacijas nacionaliniu mastu, kad surinktų įrodymus iš suinteresuotųjų šalių. Nors bendravimo per etapą iki pranešimo pateikimo trukmė turėjo būti argumentas pradėti formalią tyrimo procedūrą, nei Komisija, nei valstybės narės nebuvo suinteresuotos glaudžiai bendradarbiauti per šį etapą.
- 32 Atsakydama į pirmąjį prieštaravimą *Tempus* teigia, kad Komisijos argumentuose neatsižvelgiama į sąvokos „abejonės“ objektyvumą, dėl kurio Komisija turi iškilti virš suinteresuotosios valstybės narės subjektyvaus požiūrio ir pareikalauti visos reikšmingos informacijos bendram vertinimui atlikti, nepaisydama to, kad ta valstybė narė arba, nelygu atvejis, skundo pareiškėjas jau pateikė su faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis susijusius įrodymus. Jos teigimu, negalima tvirtinti, kad Bendrasis Teismas kažkuriuo aspektu nesilaikė jurisprudencijos, kai nusprendė, kad Komisija negalėjo apsiriboti Jungtinės Karalystės pateikta informacija ir teiginiais ir kad šiuo atveju Komisija tinkamai neatsižvelgė į trečiųjų šalių pateiktą informaciją. Atvirkščiai, remiantis jurisprudencija galima tvirtinti, kad Komisijos tyrimas būtų buvęs nepakankamas tik tuo atveju, jeigu ji būtų kėlus klausimą dėl pranešančiosios valstybės narės pateiktų argumentų pagrįstumo. Be to, Komisijos teiginys, kad skundžiamame sprendime išdėstytų argumentų rezultatas yra tai, kad ji privalo pradėti formalią tyrimo procedūrą kiekvieną kartą, kai trečiosios šalys pateikia kritinių pastabų dėl priemonės, apie kurią pranešta, grindžiamas klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu. Iš tiesų, pasak *Tempus*, sprendimą, kad yra abejonių, Bendrasis Teismas priėmė remdamasis ne tik trečiųjų šalių pateiktomis pastabomis, bet ir suinteresuotosios valstybės narės pateiktos informacijos ir trečiųjų šalių suformuluotų pastabų nepakankama analize.
- 33 Be to, *Tempus* teigia, kad 1998 m. balandžio 2 d. Sprendime *Komisija / Sytraval ir Brink's France* (C-367/95 P, EU:C:1998:154, 62 punktas) nurodyta Komisijos pareiga išplėsti valstybės pagalbos priemonės tyrimą, kad tai nebūtų paprasčiausia faktinių ir teisinių aplinkybių, apie kurias jai pranešė, nelygu atvejis, skundo pareiškėjas arba apie tą priemonę pranešusi valstybė narė, analizė, tiesiogiai kyla iš gero administravimo principo, kuris nedarant skirtumo taikomas ir skundai, ir pranešimui. *Tempus* priduria, kad Komisija negali visada pasitikėti pranešančiosios valstybės narės pareiškimais, nes dėl to, kad ta valstybė narė ketina suteikti pagalbą, ji negali būti laikoma nešališka. Todėl tuo atveju, kai pranešime nustatomi prieštaravimai arba kai trečiosios šalys iškelia problemas, Komisijos pareiga išplėsti jai pateiktą faktinių ir teisinių aplinkybių tyrimą yra tinkama procedūrinė garantija.

- 34 Dėl antrojo–penktojo Komisijos prieštaravimų *Tempus* visų pirma teigia, kad jie nepriimtini dėl to, jog susiję su fakto klausimais, ir dėl to, jog Komisija neteigia nei to, kad Bendrasis Teismas iškreipė, nei to, kad klaidingai kvalifikavo faktines aplinkybes. Komisija taip pat nepatikslino, kuriuos skundžiamo sprendimo punktus skundžia šiais prieštaravimais.
- 35 Dėl esmės *Tempus*, atsakydama į antrąjį prieštaravimą, teigia, kad skundžiamo sprendimo 79–84 punktuose Bendrasis Teismas paprasčiausiai aprašė reikšmingas faktines aplinkybes, t. y. kad nagrinėjama priemonė yra reikšminga, sudėtinga ir nauja. Bendrasis Teismas nenustatė jokio naujo teisinio principo, tačiau rėmėsi ypatingomis bylos aplinkybėmis, kurias reikėjo konkrečiai įvertinti.
- 36 Dėl trečiojo ir penktojo prieštaravimų *Tempus* teigia, kad skundžiamo sprendimo 85 ir paskesniuose punktuose Bendrasis Teismas teisingai konstatavo, kad preliminarus tyrimas buvo pagreitintas ir truko tik vieną mėnesį, nors ryšiai iki pranešimo pateikimo truko ilgai ir buvo reikšmingi. Bendrasis Teismas priminė etapo iki pranešimo pateikimo tikslus, kurie nustatyti geriausios praktikos kodekse, ir Reglamente Nr. 659/1999 numatytą preliminarų tyrimo tikslą; tuo remdamasis jis padarė išvadą, kad Komisija negali painioti pranešimo rengimo su iš pradžių preliminarium, paskui formaliu jo tyrimu. Kaip pažymėjo Bendrasis Teismas, su aptariamąs priemonės svarbiais aspektais susiję esminiai klausimai buvo pateikti per etapą iki pranešimo pateikimo. Tačiau Komisija nusprendė, kad jai nekyla jokių abejonių, nors ji buvo bepradedanti preliminarų tyrimą. Tokiomis aplinkybėmis, pasak *Tempus*, trumpa preliminarų tyrimo trukmė gali būti ne kas kita kaip tik ženklas, kad Komisijai turėjo kilti abejonių. Šioje byloje nagrinėjamos aplinkybės yra išimtinės, o tai pagrindžia skundžiamo sprendimo 111–115 punktuose išdėstytus Bendrojo Teismo argumentus.
- 37 Dėl ketvirtojo prieštaravimo *Tempus* teigia, kad Bendrasis Teismas atsižvelgė į esamą nuoseklių požymių visumą, o ne į pateiktus skundus, ir padarė išvadą, jog Komisija klaidingai konstatavo, kad abejonių nėra. Kitaip tariant, Bendrojo Teismo sprendimą, kad šioje byloje yra abejonių, veikiau lėmė tai, kad ginčijamame sprendime nebuvo atsižvelgta į „skundų“ esmę. Iš tikrųjų nagrinėjama byla yra specifinė išimtinai dėl to, kad etapu iki pranešimo pateikimo piktnaudžiaujant buvo pasinaudota kaip preliminarų tyrimo etapu, todėl pastarasis tapo antraeiliu.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 38 Reikia priminti, kad Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnio 3 dalimi grindžiamas tokio, kaip ginčijamas, sprendimo neteikti prieštaravimų teisėtumas priklauso nuo to, ar per priemonės, apie kurią pranešta, preliminarų tyrimo etapą atliktas Komisijos turimos informacijos ir įrodymų vertinimas objektyviai turėjo sukelti abejonių dėl tos priemonės suderinamumo su vidaus rinka, nes, esant tokių abejonių, turi būti pradėta formali tyrimo procedūra, kurioje gali dalyvauti šio reglamento 1 straipsnio h punkte nurodytos suinteresuotosios šalys (2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland ir kt. / Komisija*, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 80 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 39 Kai ieškovas prašo panaikinti sprendimą neteikti prieštaravimų, iš esmės jis ginčija tai, kad Komisijos sprendimas dėl nagrinėjamos pagalbos buvo priimtas šiai institucijai nepradėjus formalios tyrimo procedūros, taip pažeidžiant jo procesines teises. Kad būtų patenkintas ieškovo prašymas panaikinti, jis gali nurodyti bet kokią pagrindą, kuriuo būtų galima įrodyti, kad Komisijos turimos informacijos ir įrodymų vertinimas per preliminarų priemonės, apie kurią pranešta, tyrimo etapą turėjo sukelti abejonių dėl tos priemonės suderinamumo su vidaus rinka.

Vis dėlto remiantis tokiais argumentais negalima pakeisti nei ieškinio dalyko, nei jo priimtumo sąlygų. Atvirkščiai, būtent abejonės dėl šio suderinamumo yra įrodymas, kuris turi būti pateiktas siekiant įrodyti, kad Komisija privalėjo pradėti formalią tyrimo procedūrą, numatytą SESV 108 straipsnio 2 dalyje (2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland ir kt.* / Komisija, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 81 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

- 40 Įrodymą, kad yra abejonų dėl nagrinėjamos pagalbos suderinamumo su vidaus rinka, kuris turi būti nustatytas tiek iš sprendimo neteikti prieštaravimų priėmimo aplinkybių, tiek iš jo turinio, turi pateikti tą sprendimą panaikinti prašantis asmuo, remdamasis nuoseklių įrodymų visuma (2020 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland ir kt.* / Komisija, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 82 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 41 Konkrečiai kalbant, per preliminarų tyrimo procedūrą Komisijos atlikto tyrimo nepakankamumas ar neišsamumas yra požymis, kad vertinant aptariamą priemonę kilo didelių sunkumų, dėl kurių Komisija privalo pradėti formalią tyrimo procedūrą (šiuo klausimu žr. 2016 m. spalio 12 d. Sprendimo *Land Hessen / Pollmeier Massivholz*, C-242/15 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2016:765, 38 punktą).
- 42 Be to, pasibaigus preliminarų tyrimo procedūrai priimto sprendimo neteikti prieštaravimų teisėtumą Sąjungos teismas turi vertinti atsižvelgdamas ne tik į to sprendimo momentu Komisijos turėtą informaciją, bet ir į duomenis, kuriuos ji galėjo turėti (2021 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Achemos Grupė ir Achema* / Komisija, C-847/19 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2021:343, 41 punktas).
- 43 Vis dėlto informacija, kurią Komisija „galėjo turėti“, apima tą informaciją, kuri atrodė reikšminga turimam atlikti vertinimui pagal šio sprendimo 38 punkte primintą jurisprudenciją ir kurią ji galėjo gauti per administracinę procedūrą pateikusi prašymą (2021 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Achemos Grupė ir Achema* / Komisija, C-847/19 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2021:343, 42 punktas).
- 44 Iš tiesų Komisija privalo aptariamą priemonių tyrimo procedūrą vykdyti rūpestingai ir nešališkai, kad priimdama galutinį sprendimą, jog egzistuoja, nelygu atvejis, nesuderinama arba neteisėta pagalba, turėtų kuo išsamesnių ir patikimesnių įrodymų (2021 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Achemos Grupė ir Achema* / Komisija, C-847/19 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2021:343, 43 punktas).
- 45 Vis dėlto, nors Teisingumo Teismas nusprendė, kad atliekant valstybės pagalbos egzistavimo ir teisėtumo tyrimą Komisijai gali reikėti, atsižvelgiant į aplinkybes, atlikti ne tik jai pateiktų duomenų apie faktines ir teises aplinkybes tyrimą (1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Komisija / Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 62 punktas), remiantis ta jurisprudencija negalima daryti išvados, kad Komisija privalo savo iniciatyva ir, nesant jokių požymių, ieškoti bet kokios informacijos, galinčios tyrėti ryšį su jos nagrinėjama byla, net jeigu tokią informaciją galima rasti viešojoje erdvėje (šiuo klausimu žr. 2021 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Achemos Grupė ir Achema* / Komisija, C-847/19 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2021:343, 49 ir 50 punktus).

- 46 Šiuo atveju skundžiamo sprendimo 70 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad norint įrodyti, jog yra abejonių, kaip jos suprantamos pagal Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnio 4 dalį, pakanka, kad *Tempus* įrodytų, kad siekdama išsklaidyti bet kokias abejones dėl priemonės, apie kurią pranešta, suderinamumo su vidaus rinka visos tokiam tyrimui reikšmingos informacijos Komisija ieškojo ir ją nagrinėjo nerūpestingai ir šališkai arba kad į tą informaciją atsižvelgė netinkamai.
- 47 Be to, skundžiamo sprendimo 71 punkte priminęs šio sprendimo 42 ir 43 punktuose nurodytą jurisprudenciją, skundžiamo sprendimo 72 punkte Bendrasis Teismas be kita ko nurodė, jog tam, kad būtų įrodyta, kad yra abejonių, dėl pagalbos suderinamumo su vidaus rinka, *Tempus* galėjo remtis bet kokia ginčijamo sprendimo priėmimo dieną Komisijos turima ar galėta turėti reikšminga informacija.
- 48 Vis dėlto, kaip iš esmės teigia Komisija, Bendrasis Teismas neatsižvelgė į per preliminarų priemonės, apie kurią pranešta, tyrimo etapą Komisijai tenkančių pareigų apimtį ir dėl tos priežasties padarė teisės klaidą.
- 49 Iš tiesų skundžiamo sprendimo 70 punkte Bendrasis Teismas iš esmės nusprendė, kad Komisija privalėjo ieškoti, nagrinėti ir atsižvelgti į „visą reikšmingą informaciją“, neišvengiamai apimančią duomenis, apie kuriuos Komisijai nebuvo pranešta ir apie kurių egzistavimą ar reikšmę priemonės, apie kurią pranešta, tyrimui jai nebuvo žinoma. Tačiau tokios apimtys pareiga gerokai viršija Komisijos pareigas, nustatytas šio sprendimo 38–45 punktuose primintoje Teisingumo Teismo jurisprudencijoje.
- 50 Tas pats pasakytina apie skundžiamo sprendimo 72 punktą, kuriuo remiantis darytina išvada, jog siekdama įrodyti, kad yra abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka, *Tempus* galėjo remtis ne tik bet kokia reikšminga Komisijos turima informacija, bet ir visa informacija, kurią ši institucija „galėjo turėti“. Tokiais argumentais Bendrasis Teismas norėjo pasakyti, kad Komisija turėjo abejoti pagalbos priemonės suderinamumu su vidaus rinka tik dėl to, kad buvo reikšmingos informacijos, kurią ji galėjo turėti, nesant reikalo įrodyti, jog šiai institucijai tikrai buvo žinoma arba apie tokią informaciją, arba apie kitus duomenis, dėl kurių, remiantis šio sprendimo 45 punkte priminta Teisingumo Teismo jurisprudencija, ji turėjo atlikti ne tik jai pateiktos informacijos tyrimą.
- 51 Vis dėlto tik tai, kad buvo galbūt reikšmingos informacijos, apie kurią Komisijai nebuvo žinoma ir kurios ji neprivalėjo tirti atsižvelgdama į faktiškai turėtą informaciją, neįrodo, kad buvo didelių sunkumų, dėl kurių ši institucija būtų privalėjusi pradėti formalią tyrimo procedūrą.
- 52 Tuo remiantis darytina išvada, kad vienintelio pagrindo pirmoje dalyje Komisijos pateiktas pirmasis prieštaravimas yra pagrįstas.
- 53 Vis dėlto šio sprendimo 48 punkte konstatuota Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida savaime negali lemti skundžiamo sprendimo panaikinimo.
- 54 Iš tiesų skundžiamo sprendimo 267 punkte ginčijamo sprendimo panaikinimą Bendrasis Teismas grindė remdamasis „objektyviais ir vienas kitą patvirtinančiais įrodymais, susijusiais, pirma, su etapo iki pranešimo [pateikimo] trukme ir aplinkybėmis ir, antra, ginčijamo sprendimo neišsamiumi ir nepakankamu turiniu, nes Komisija per pirminį patikrinimą [preliminaraus tyrimo etapą] neatliko tinkamo tam tikrų pajėgumo pirkimo aspektų tyrimo, kuris rodo, kad minėta institucija priėmė sprendimą, nepaisydama buvusių abejonių“.

- 55 Tokią dvejopą išvadą nulėmusius motyvus Komisija vis dėlto ginčija, pateikdama kitų prieštaravimų, išdėstytų vienintelio pagrindo pirmoje dalyje, taip pat antroje dalyje. Tačiau skundžiamą sprendimą bus galima panaikinti tik tuo atveju, jei remiantis tų kitų prieštaravimų ir kitos dalies analize bus galima teigti, kad toje išvadoje yra teisės klaidų.
- 56 Iš pradžių reikia atmesti *Tempus* pateiktą vienintelio pagrindo pirmoje dalyje pateiktą antrojo–penktojo prieštaravimų nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą.
- 57 Iš tiesų, remiantis SESV 256 straipsniu ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirma pastraipa, darytina išvada, kad nors tik Bendrasis Teismas yra kompetentingas, viena vertus, konstatuoti faktines aplinkybes, išskyrus atvejus, kai jo konstatavimų netikslumą nulėmė jam pateikti bylos dokumentai, ir, kita vertus, vertinti šias faktines aplinkybes, išskyrus atvejus, kai jam pateikti įrodymai buvo iškraipyti, remiantis SESV 256 straipsniu Teisingumo Teismas turi kompetenciją atlikti Bendrojo Teismo pateikto šių faktinių aplinkybių teisinio kvalifikavimo ir jo nulemtų teisinių pasekmių kontrolę (šiuo klausimu žr. 2020 m. vasario 4 d. Sprendimo *Uniwersytet Wrocławski ir Lenkija / REA*, C-515/17 P ir C-561/17 P, EU:C:2020:73, 47 punktą).
- 58 Vis dėlto šiuo atveju, viena vertus, apeliaciniame skunde Komisija teisiškai nurodė, kuriuo skundžiamo sprendimo punktus ji ginčija, dėstydamą vienintelio pagrindo pirmos dalies antrąjį–penktąjį prieštaravimus. Kita vertus, remiantis Komisijos argumentais darytina išvada, kad tuose prieštaravimuose ji ginčija ne Bendrojo Teismo konstatuotas faktines aplinkybes, o tai, kad teisiškai jos kvalifikuojamos kaip požymiai, galintys įrodyti esamas abejones dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka.
- 59 Taigi, pirma, iš esmės reikia išnagrinėti vienintelio pagrindo pirmos dalies antrąjį prieštaravimą.
- 60 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 79 punkte Bendrasis Teismas nurodė, kad aptariama priemonė yra „reikšminga, sudėtinga ir nauja“. Šį kvalifikavimą jis grindė, viena vertus, to sprendimo 80 punkte nurodydamas, kad su ginčijamu sprendimu leista taikyti pagalbos schema susijusios sumos yra labai didelės, o to paties sprendimo 81 punkte konstatuodamas, kad tiek šios pagalbos schemos apibrėžimas, tiek jos įgyvendinimas yra sudėtingi, ir, kita vertus, to paties sprendimo 82 punkte pabrėždamas, kad ginčijamame sprendime Komisija pirmą kartą pajėgumų pirkimą įvertino atsižvelgdama į 2014–2020 m. gaires, o tai, pasak Bendrojo Teismo, įrodo, kad aptariama priemonė yra nauja tiek dėl savo tikslo, tiek dėl pasekmių ateityje.
- 61 Vis dėlto visų pirma remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija darytina išvada, kad pagalbos dydis neturėtų savaime būti didelių sunkumų, dėl kurių Komisija privalėtų pradėti SESV 108 straipsnio 2 dalyje nurodytą formalią tyrimo procedūrą, sudedamoji dalis (šiuo klausimu žr. 1993 m. birželio 15 d. Sprendimo *Matra / Komisija*, C-225/91, EU:C:1993:239, 36 punktą).
- 62 Paskui reikia pažymėti, kad nors pagalbos priemonės sudėtingumas priskiriamas prie bylai būdingų aplinkybių, galinčių pagrįsti ilgą preliminarų tyrimo etapo trukmę (pagal analogiją žr. 2013 m. birželio 13 d. Sprendimo *HGA ir kt. / Komisija*, C-630/11 P–C-633/11 P, EU:C:2013:387, 82 ir 83 punktus), toks sudėtingumas nereiškia, kaip išvados 117 punkte pažymėjo generalinis advokatas, kad Komisija bet kuriuo atveju privalo pradėti formalią tyrimo procedūrą.
- 63 Galiausiai Komisija taip pat neprivalo pradėti formalios tyrimo procedūros tik dėl to, kad pagalbos priemonė yra nauja, t. y. dėl to, kad anksčiau Komisija nėra nagrinėjusi analogiškos priemonės.

- 64 Taigi pagal aptariamą priemonę suteiktos pagalbos dydį ir tos priemonės sudėtingumą bei naujumą pripažinęs kaip didelių sunkumų, dėl kurių reikėjo pradėti formalią tyrimo procedūrą, požymius Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.
- 65 Antra, reikia kartu išnagrinėti vienintelio pagrindo pirmoje dalyje Komisijos pateiktus trečiąjį ir penktąjį prieštaravimus, kuriuose skundžiamo sprendimo 85, 90–92, 106, 109 ir 111 punktus ji ginčija iš esmės dėl to, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir nesilaikė etapo iki pranešimo pateikimo tikslo, nes į ryšių iki pranešimo pateikimo trukmę ir turinį atsižvelgė kaip į didelių sunkumų buvimą požymius.
- 66 Šiuo klausimu, remiantis Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnio 3 ir 5 dalimis darytina išvada, kad sprendimas, kuriame Komisija, atlikusi preliminarų tyrimą, konstatuoja, kad priemonė, apie kurią pranešta, yra suderinama su vidaus rinka, turi būti priimtas per du mėnesius, skaičiuojant nuo kitos dienos, prieš kurią gautas išsamus pranešimas.
- 67 Nors remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija neginčytina, kad tik dėl ilgesnės nei Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnio 5 dalyje numatytos dviejų mėnesių trukmės preliminaros tyrimo procedūros negalima daryti išvados, kad Komisija turėjo pradėti formalią tyrimo procedūrą, vis dėlto šis aspektas gali būti požymis, kad Komisijai galėjo kilti abejonių dėl nagrinėjamos pagalbos suderinamumo su vidaus rinka (2013 m. sausio 24 d. Sprendimo *3F / Komisija*, C-646/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:36, 32 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2011 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Belgija / Deutsche Post ir DHL International*, C-148/09 P, EU:C:2011:603, 81 punktą).
- 68 Kadangi, kaip beje skundžiamo sprendimo 85 punkte pažymėjo Bendrasis Teismas, šioje byloje preliminari tyrimo procedūra truko tik mėnesį, remiantis šio sprendimo ankstesniame punkte nurodyta jurisprudencija ji negalėjo būti požymis, kad yra abejonių dėl aptariamų pagalbos suderinamumo su vidaus rinka.
- 69 Tame pačiame skundžiamo sprendimo punkte Bendrasis Teismas vis dėlto nusprendė, kad „atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes“ šios priemonės preliminaros tyrimo procedūros trukmė vis dėlto negali būti požymis, įrodantis, kad nėra abejonių dėl nagrinėjamos pagalbos suderinamumo su vidaus rinka, nes taip pat svarbu atsižvelgti į per etapą iki pranešimo pateikimo vykusio Jungtinės Karalystės ir Komisijos bendravimo trukmę bei turinį.
- 70 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas, viena vertus, skundžiamo sprendimo 86–91 punktuose, priminė geriausios praktikos kodekso nuostatas dėl etapo iki pranešimo pateikimo ir, kita vertus, to sprendimo 92–105 punktuose apibendrino iki pranešimo apie nagrinėjamą priemonę vykusį Jungtinės Karalystės ir Komisijos bendravimą bei trečiųjų šalių savanorišką įsikišimą. Skundžiamo sprendimo 106 punkte jis padarė išvadą, kad „etapas iki pranešimo [pateikimo] truko gerokai ilgiau nei geriausios praktikos kodekse numatytas įprastas dviejų mėnesių terminas“.
- 71 Remdamasis šiais argumentais, skundžiamo sprendimo 109 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad „etapo iki pranešimo [pateikimo] trukmė ir aplinkybės <...> neleidžia pripažinti, kad trumpa pirminio patikrinimo [preliminaros tyrimo procedūros] trukmė rodo, jog nekilo abejonių dėl šios schemos suderinamumo su vidaus rinka, greičiau – atvirkščiai, tai gali rodyti, kad tokių abejonių buvo“. To paties sprendimo 111 punkte jis pridūrė, kad aptariama priemonė yra „reikšminga, sudėtinga ir nauja“.

- 72 Vis dėlto, kaip galima teigti remiantis šio sprendimo 40 punkte nurodyta jurisprudencija, įrodymą, kad yra abejonių dėl pagalbos priemonės suderinamumo su bendrąja rinka, turi pateikti šalis, kuri prašo panaikinti sprendimą neteikti prieštaravimų dėl tos priemonės turinio, jei reikia, remdamasi nuoseklių įrodymų visuma.
- 73 Taigi, priešingai, nei nurodyta skundžiamo sprendimo 85 punkte išdėstytuose argumentuose, Bendrasis Teismas neprivalėjo nustatyti, ar buvo požymių, įrodančių, kad nekilo abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka. Atvirkščiai, jis turėjo patikrinti, ar *Tempus* pateikė tokių abejonių egzistavimo įrodymų, jei reikia, pasitelkdamas nuoseklių įrodymų visumą.
- 74 Vis dėlto Bendrasis Teismas ne tik priėmė sprendimą, kad etapo iki pranešimo pateikimo trukmė ir aplinkybės neleidžia teigti, kad santykinai trumpa preliminarus tyrimo etapo trukmė yra abejonių nebuvimo požymis. Kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 109 punktu, Bendrasis Teismas nusprendė, kad pati etapo iki pranešimo pateikimo trukmė ir aplinkybės yra kilusių abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka požymiai.
- 75 Taip elgdamasis Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.
- 76 Iš tiesų remiantis geriausios praktikos kodekso 10 ir 12 punktais galima teigti, kad, kaip skundžiamo sprendimo 89 punkte konstatavo pats Bendrasis Teismas, pagrindinis etapo iki pranešimo pateikimo tikslas yra užtikrinti pranešimo formos atitiktį, kad Komisija, gavusi pranešimą, galėtų priimti sprendimą per tam Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnio 5 dalyje nustatytą terminą.
- 77 Tiesa, kaip teigia Komisija, visiškai neatmestina, kad Komisija ir suinteresuotoji valstybė narė per etapą iki pranešimo pateikimo taip pat galėtų diskutuoti apie pagalbos priemonės, apie kurią numatoma pranešti, suderinamumą su vidaus rinka. Iš tiesų remiantis geriausios praktikos kodekso 10 punktu galima teigti, kad Komisijos ir suinteresuotosios valstybės narės diskusijos taip pat gali būti susijusios su tais numatomos priemonės aspektais, dėl kurių kyla klausimų. Taip pat pažymėtina, kad to paties kodekso 12 punkte nurodyta, kad, veiksmingai palaikant ryšius per etapą iki pranešimo pateikimo, taip pat bus galima diskutuoti bet kokiais esminiais su planuojama priemone susijusiais klausimais.
- 78 Vis dėlto galutinis konkrečios priemonės suderinamumo su vidaus rinka tyrimas gali būti pradėtas tik tuomet, kai ta priemonė galutinai suformuluota, t. y. kai apie ją pranešta Komisijai. Taigi skundžiamo sprendimo 90 ir 91 punktuose išdėstytuose Bendrojo Teismo argumentuose, kad atitinkamai etapo iki pranešimo pateikimo tikslas nėra vertinti priemonės, apie kurią pranešta, suderinamumo su vidaus rinka ir kad tik gavusi pranešimą Komisija atlieka priemonės, apie kurią pranešta, tyrimą, savaime nėra klaidų.
- 79 Vis dėlto būtent dėl šios priežasties etapo iki pranešimo pateikimo trukmė ir aplinkybės negali būti galimų priemonės, apie kurią pranešta, keliamų sunkumų požymiai. Iš tiesų visiškai įmanoma, kad per ilgą etapą iki pranešimo pateikimo suinteresuotoji valstybė narė galėjo pasinaudoti diskusijomis su Komisija ir pakeisti numatomą priemonę, kad būtų išspręsti visi jos pirminės versijos galbūt keliami klausimai ir kad ta priemonė, kurios galutinė versija bus išdėstyta pranešime, nebekeltų jokių sunkumų.
- 80 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, taip pat reikia pritarti vienintelio pagrindo pirmoje dalyje išdėstytiems trečiajam ir penktajam prieštaravimams.

- 81 Trečia, reikia išnagrinėti vienintelio pagrindo pirmoje dalyje Komisijos pateiktą ketvirtą prieštaravimą dėl to, kad į Komisijos pateiktų pastabų skaičių ir įvairovę Bendrasis Teismas atsižvelgė kaip į įrodymą, kad aptariama priemonė kėlė didelių sunkumų.
- 82 Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 101 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad „trijų rūšių operatoriai, atsižvelgdami į informaciją, kurią turėjo tuo metu, norėjo tiesiogiai ir spontaniškai pateikti pastabas Komisijai dėl pagalbos suderinamumo“. To sprendimo 102–104 punktuose Bendrasis Teismas pateikė trumpų patikslinimų, kiek tai susiję su aptariamais operatoriais ir jų pastabose aptariamais klausimais.
- 83 Vis dėlto skundžiamo sprendimo 109 punkte Bendrasis Teismas tik pažymėjo, kad „trijų skirtingų operatorių grupių pateiktos įvairios pastabos [apie aptariamą priemonę]“ yra aspektas, kuris gali būti požymis, jog yra abejonių dėl tos priemonės suderinamumo su vidaus rinka.
- 84 Be to, skundžiamo sprendimo 111 punkte pažymėjęs, kad aptariamą priemonę „dėl trijų aspektų ginčijo įvairūs operatoriai, kurie turėtų ja naudotis“, tačiau nepateikęs daugiau argumentų dėl šių konstatavimų motyvų ir dėl galbūt jų keliamų problemų, Bendrasis Teismas nusprendė, kad ši aplinkybė yra viena iš tų, kurios, remiantis to sprendimo 115 punktu, laikomos požymiu, kai galima tvirtinti, jog kyla abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka.
- 85 Kaip išvados 103 punkte pažymėjo generalinis advokatas, Komisija negali būti įpareigota pradėti formalią pagalbos priemonės tyrimo procedūrą tik dėl to, kad suinteresuotosios trečiosios šalys savanoriškai pateikė pastabų dėl priemonės, apie kurią pranešta, neatsižvelgiant į tų pastabų kilmę ar kiekį. Tik tuo atveju, jei tose pastabose pateikta duomenų, galinčių atskleisti, jog yra didelių sunkumų vertinant priemonę, apie kurią pranešta, Komisija gali pradėti formalią tyrimo procedūrą.
- 86 Vis dėlto šioje byloje Bendrasis Teismas nenurodė, kad Komisijai pateiktose pastabose būtų tokių duomenų, ir rėmėsi tik tų pastabų skaičiumi ir „įvairove“ kaip aspektais, galinčiais įrodyti, kad yra abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka.
- 87 Kaip pagrįstai teigia Komisija, tokiais veiksmais Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime padarė teisės klaidą, todėl vienintelio pagrindo pirmos dalies ketvirtam prieštaravimui ir dėl tos priežasties – visai šiai daliai reikia pritarti.
- 88 Vis dėlto dėl šio sprendimo 53–55 punktuose nurodytų priežasčių taip pat reikia išnagrinėti vienintelio pagrindo antrąją dalį.

Dėl vienintelio pagrindo antros dalies

Šalių argumentai

- 89 Vienintelio pagrindo antroje dalyje Komisija, palaikoma Jungtinės Karalystės ir Lenkijos Respublikos, teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes jai priekaištavo, kad neatliko tinkamo tam tikrų Jungtinės Karalystės pajėgumų pirkimo aspektų tyrimo.

- 90 Dėstydamą pirmąjį prieštaravimą Komisija kritikuoja skundžiamo sprendimo 146, 152 ir 154–156 punktuose Bendrojo Teismo pateiktą vertinimą, kad ji nepakankamai numatė realų poreikio valdymo potencialą perkant pajėgumus, o tai sutrukdė kilti abejonėms dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka.
- 91 Šiuo klausimu ji pažymi, kad nors 2014–2020 m. gairėse numatytas vartotojų dalyvavimo poveikio vertinimas, įskaitant priemonių paklausos valdymui skatinti aprašą, jose visiškai nereikalaujama nuolatinės paramos poreikio valdymo technologijai, kaip skundžiamame sprendime, panašu, reikalauja Bendrasis Teismas.
- 92 Komisija priduria, kad skundžiamame sprendime nenurodyta jokios priežasties, dėl kurios ji turėtų abejoti turimais dokumentais dėl poreikio valdymo potencialo. Neginčytina, kad aptariamų priemonės priėmimo momentu nei Jungtinė Karalystė, nei Komisija negalėjo visiškai tiksliai įvertinti poreikio valdymo technologijos ilgalaikio potencialo. Beje, Komisija įsitikino, kad aptariama priemonė gali naudotis suinteresuoti operatoriai ir kad ta priemonė jiems teikiama tinkama paskata, todėl jai nebereikėjo atlikti atskirų tyrimų ir vertinimų dėl poreikio valdymo potencialo, kad būtų nustatyta, ar Jungtinės Karalystės pajėgumų pirkimas suderinamas su 2014–2020 m. gairėmis. To, kad poreikio valdymo operatoriai pageidavo daugiau paskatų pagal aptariamą priemonę, negalima prilyginti dideliems sunkumams. Dėl šių priežasčių Komisija teigia, kad neturėjo jokios priežasties daryti išvadą, kad Jungtinės Karalystės poreikio valdymo potencialo vertinimas ir aukcione turimas įsigyti pajėgumų kiekis gali kelti didelių sunkumų.
- 93 Dėstydamą antrąjį prieštaravimą Komisija ginčija skundžiamo sprendimo 159–259 punktuose pateiktą analizę dėl neva diskriminacinio ar nepalankaus požiūrio į poreikio valdymą. Konkrečiai kalbant, Komisija kritikuoja Bendrojo Teismo išvadą, kad jai turėjo kilti abejonų dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka, atsižvelgiant, pirma, į sutarčių dėl pajėgumų trukmę, antra, į išlaidų atlyginimo metodą ir, trečia, į dalyvavimo aukcione sąlygas.
- 94 Pirma, kiek tai susiję su sutarčių dėl pajėgumų trukme, Komisija teigia, kad Bendrasis Teismas susipainiojo, kai būtent skundžiamo sprendimo 181 ir 182 punktuose nusprendė, kad ji privalėjo išnagrinėti poreikio valdymo operatorių investicijas bei finansavimo sunkumus ir tik paskui patvirtinti Jungtinės Karalystės poziciją, kad tiems operatoriams nereikia siūlyti ilgesnių nei vienu metų trukmės sutarčių. Iš tikrųjų vienu metų sutartis yra norma, o ne išimtis, o *Tempus* niekada neneigė, kad pradinės poreikio valdymo operatorių investicijos yra visiškai nepalyginamos su naujų pajėgumų tiekėjų investicijomis. Beje, nuo pajėgumų pirkimo organizavimo pradžios 2014 m. įgyta patirtis neleidžia daryti išvados, kad diferencijuota galimybė sudaryti ilgesnės trukmės sutartis suteikė konkurencinį pranašumą naujiems gamybos pajėgumams.
- 95 Antra, dėl išlaidų atlyginimo metodo Komisija teigia, kad šis su pajėgumo pirkimo finansavimu susijęs nagrinėjamos priemonės aspektas neturėjo tiesioginės reikšmės vertinant tos priemonės suderinamumą su vidaus rinka, nes nėra privalomo priežastinio ryšio tarp pajamų iš elektros energijos tiekėjams taikomos rinkliavos ir pagalbos dydžio. Be to, skundžiamo sprendimo 199 ir 211 punktuose Bendrasis Teismas klaidingai darė nuorodą į 2014–2020 m. gairių 27 punkto e papunktį ir į 69 bei 92 punktus, kai reikšmingi vertinimo kriterijai nustatyti tų gairių 3.9.5 ir 3.9.6 skirsniuose.
- 96 Bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas padarė klaidą, kai skundžiamo sprendimo 210 punkte nusprendė, kad Komisija privalėjo patikrinti, ar aptariamoje priemonėje yra paskata, kuri būtų lygiavertė ankstesniame projekte, skirtame sumažinti elektros energijos suvartojimui piko valandomis, buvusiai paskaitai. Pasak Komisijos, būtų pakakę padaryti išvadą, jog šioje

priemonėje buvo tokia galima paskata, kaip yra nagrinėjamu atveju. Reikalaudamas jos išnagrinėti, ar poreikio valdymui skatinti pasirinktas finansavimo metodas yra geriausias, Bendrasis Teismas pernelyg didelį ir nepagrįstą dėmesį skyrė priemonėms, skirtoms skatinti poreikio valdymui. Šiuo aspektu Komisija pažymi, kad išlaidų atlyginimo metodas yra kompromisas tarp suinteresuotumo išlaikyti paskatą mažinti vartojimą ir poreikio sumažinti tiekėjų netikrumą dėl išlaidų dalies, kurią jiems gali tekti padengti. Jeigu nėra pagrindo manyti, kad valstybės narės pateiktas vertinimas yra neteisingas arba klaidingas, Komisija negali būti įpareigota kritikuoti nacionalinių priemonių, kurias laiko tvirtai pagrįstomis, kūrimo.

- 97 Lenkijos Respublika taip pat teigia, kad skundžiamo sprendimo 210 punkte Bendrasis Teismas pernelyg siaurai koncentravosi į klausimą, ar aptariama priemone skatinamas poreikio valdymo kūrimas, neatsižvelgdamas į Komisijos diskreciją vertinti priemonės suderinamumą su 2014–2020 m. gairėmis.
- 98 Trečia, Komisija teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, jog jai turėjo kilti abejonių dėl poreikio valdymo operatoriams taikomų dalyvavimo perkant pajėgumus sąlygų, nes Jungtinė Karalystė įsipareigojo bent 50 % nupirkto kiekio pirkti T-1 aukcione, kuris poreikio valdymo operatoriams sudarė palankiausias sąlygas patekti į rinką. Skundžiamo sprendimo 242 ir 243 punktuose pateiktas akivaizdžiai klaidingas šio klausimo vertinimas, nes ginčijamo sprendimo 46 konstatuojamojoje dalyje nurodytas įsipareigojimas yra teisiškai privalomas. Jei valstybė narė turėtų nukrypti nuo šio įsipareigojimo, taip priimtai priemonei ginčijamas sprendimas nebūtų taikomas.
- 99 Jungtinė Karalystė taip pat mano, kad, atsižvelgiant į jos įsipareigojimą T-1 aukcione pirkti bent 50 % iš pradžių pirktą kiekį, skundžiamo sprendimo 242 ir 243 punktuose Bendrojo Teismo šiuo klausimu išsakytą kritiką yra nepagrįsta. Be to, ji teigia, kad Komisija turėjo teisę patvirtinti šį įsipareigojimą, nereikalaudama įrodyti, kad jis buvo integruotas į nacionalinę teisę. Galiausiai Jungtinė Karalystė primena, kad nors T-1 aukcionas gali būti būdas, kurį dažniausiai renkasi tam tikri poreikio valdymo operatoriai, jie taip pat turi galimybę dalyvauti T-4 aukcione, kuriame, beje, pademonstravo puikius rezultatus.
- 100 Dėl ginčijamame sprendime nustatytos 2 megavatų (MW) dalyvavimo kartelės Komisija pažymi, kad jokia trečioji šalis tam neprieštaravo, todėl per preliminarų tyrimą jos turėta informacija negalėjo kelti abejonių dėl aptariamos priemonės suderinamumo su vidaus rinka. Šią kartelę *Tempus* užginčijo tik dubliko Bendrajame Teisme stadijoje, todėl tas prieštaravimas turėjo būti pripažintas nepriimtiniu. Bet kuriuo atveju skundžiamo sprendimo 256 punkte Bendrojo Teismo pateiktas palyginimas su *Pennsylvania–New Jersey–Maryland* (PJM) pajėgumų pirkimu Jungtinėse Valstijose yra netinkamas ir įrodo, jog nebuvo atliktas *Tempus* suformuluotų priekaištų pagrįstumo kritinis tyrimas. Beje, antrajame pereinamojo laikotarpio aukcione Jungtinė Karalystė nuleido dalyvavimo kartelę iki 500 kW, tačiau tai nedavė reikšmingų rezultatų, nes tik 2,7 % poreikio valdymo operatorių pateiktų pasiūlymų buvo mažesni už tą kartelę.
- 101 Dėl tos priežasties Komisija mano, kad remdamasi turėta informacija ji galėjo pagrįstai nuspręsti, jog aptariamoje schemoje buvo tinkamų paskatų dalyvauti poreikio valdymo operatoriams, kaip nustatyta 2014–2020 m. gairėse.
- 102 Jungtinė Karalystė ir Lenkijos Respublika apskritai atkreipia dėmesį į tai, kad 2014–2020 m. gairių tikslas yra sudaryti sąlygas Komisijai patikrinti, ar pagalbos priemonė šiuo atveju leidžia pasiekti bendrojo intereso tikslą – technologiškai neutraliai užtikrinti pajėgumų pakankamumą elektros energijos rinkoje mažiausia vartotojui kaina ir sumažinti neigiamą poveikį valstybių narių

prekybai bei konkurencijai. Kita vertus, tose gairėse nesiekama nustatyti konkrečių sąlygų dėl pagalbos priemonės sandaros ar apibrėžti pakankamam pajėgumų kiekiui užtikrinti skirto pajėgumų mechanizmo aspektus. Taigi tų gairių tikslas nėra sudaryti palankesnes sąlygas ar paskatinti poreikio valdymo operatorius, kaip visame skundžiamame sprendime klaidingai konstatuoja Bendrasis Teismas. Todėl nusprendamas, kad aptariamos priemonės suderinamumas su vidaus rinka kelia abejonių, Bendrasis Teismas neatsižvelgė į pajėgumų pirkimo tikslą ir taikydamas tas gaires padarė klaidą.

- 103 Atsakydama į pirmąjį prieštaravimą *Tempus* visų pirma teigia, kad Komisijos argumentai grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu. Bendrasis Teismas tik nusprendė, kad nepalikdama nuošalyje valstybės narės pateiktų duomenų Komisija turėjo susidaryti bendrą vaizdą apie visą turimą reikšmingą informaciją ir ieškoti papildomų įrodymų pradėdama formalią tyrimo procedūrą, jeigu tie įrodymai, kaip ir šioje byloje, yra objektyviai reikalingi abejonoms išsklaidyti.
- 104 Kiek tai konkrečiai susiję su poreikio valdymo potencialo vertinimu, reikia pažymėti, kad *Tempus* visiškai palaiko skundžiamo sprendimo 152–158 punktuose Bendrojo Teismo pateiktą vertinimą. Ji konkrečiai teigia, kad Komisija turėjo Jungtinės Karalystės pareikalauti, kad ši iš pradžių įvertintų poreikio valdymo operatorių dalyvavimo potencialą, kaip to reikalaujama 2014–2020 m. gairių 223 ir 224 punktuose, nelaukiant, kol tas potencialas atsiskleis per pirmąjį aukcioną. Beje, *Tempus* tvirtina, kad Komisija nepakankamai atsižvelgė į tai, kad poreikio valdymo technologija turi būti tinkamai skatinama, kad būtų visiškai išnaudotas jos potencialas, dėl kurio pajėgumų pirkimas artimoje ateityje galėtų tapti nenaudingas.
- 105 *Tempus* teigia, kad Komisijos antrasis prieštaravimas taip pat nepagrįstas. Pirma, dėl sutarčių dėl pajėgumų diskriminacinio pobūdžio ji pažymi, kad Komisija klaidingai aiškina skundžiamą sprendimą, nes jame nebuvo konstatuota, kad egzistuoja įprasta ilgesnės nei metai trukmės sutarčių sistema, kurioje poreikio valdymo operatoriams neleistu dalyvauti. Be to, *Tempus* Teisingumo Teismo prašo pakeisti motyvus, kad būtų konstatuota, jog yra kitų duomenų, pagrindžiančių abejones dėl šio aspekto. Kaip skundžiamo sprendimo 190 punkte pažymėjo Bendrasis Teismas, Komisija turėjo nustatyti, ar tai, jog poreikio valdymo operatoriai neturi galimybės sudaryti tokios pat trukmės sutarčių kaip kiti pajėgumų tiekėjai, nekelia pavojaus, kad gali sumažėti galimas jų įnašas į pajėgumų pakankamumo problemos sprendimą. Iš tiesų tik dėl to, kad technologija yra brangi, jai neturi būti suteiktas nepagrįstas pranašumas per aukcioną, kai pajėgumų pirkimas yra skirtas užtikrinti tiekimo vartotojui mažiausia kaina saugumui.
- 106 Antra dėl išlaidų atlyginimo metodo *Tempus* teigia, kad skundžiamo sprendimo 208–213 punktai išimtinai susiję su Bendrojo Teismo atliktu faktinių aplinkybių vertinimu, kuris nepriskiriamas Teisingumo Teismo vykdomai kontrolei per apeliacinį procesą. Bet kuriuo atveju Bendrojo Teismo atlikta analizė dėl abejonių, susijusių su aptariamos priemonės skatinamuoju poveikiu, egzistavimo yra teisinga dėl skundžiamo sprendimo 194–213 punktuose išdėstytų priežasčių. Dėl Komisijos teiginio, kad nėra ryšio tarp priemonės finansavimo ir pačios pagalbos priemonės, pažymėtina, jog *Tempus* tvirtina, kad yra atvirkščiai – aptariama priemonė yra puikus mechanizmo, kuriame yra privalomas priežastinis ryšys tarp mokesčio ir pagalbos, pavyzdys. Iš tiesų išlaidų atlyginimo metodo metams nustatyti kainų signalai turi tiesioginės įtakos vartotojų pajėgumui ir paskatoms perkelti vartojimą, taigi, ir piko laikotarpiu esančiam poreikiui, kuris vėliau naudojamas apskaičiuojant pajėgumų, kuriuos reikia įsigyti paskesniais metais, dydį. Tai, kad šis aspektas nenurodytas 2014–2020 m. gairėse, nesutrukdo į jį atsižvelgti vertinant

aptariamoms priemonėms suderinamumą. *Tempus* galiausiai teigia, kad Bendrasis Teismas nepadarė klaidos, kai nusprendė, kad Komisija negali pasitenkinti paprastu valstybės narės įsipareigojimu, jei tas įsipareigojimas neįtvirtintas nacionalinės teisės aktuose.

- 107 Trečia, dėl dalyvavimo perkant pajėgumus sąlygų ir konkrečiai dėl 2 MW dalyvavimo kartelės *Tempus* tvirtina, kad Bendrasis Teismas pagrįstai nusprendė, jog šis argumentas yra priimtinas, nes tai yra ieškinyje suformuluoto prieštaravimo išplėtimas. Be to, skundžiamo sprendimo 249–252 punktuose aiškiai nurodyta, kodėl dalyvavimo užstatas iš tikrųjų gali būti kliūtis poreikio valdymo operatoriams dalyvauti perkant pajėgumus.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 108 Vienintelio pagrindo antroje dalyje išdėstyta pirmajame prieštaravime Komisija kritikuoja skundžiamo sprendimo 146, 152 ir 154–156 punktus, kuriuose išdėstyti argumentai, sugrupuoti to sprendimo skirsnyje „Turima informacija apie poreikio valdymo potencialą“.
- 109 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad remiantis ginčijamo sprendimo 122 konstatuojamąja dalimi, kurios turinys primintas skundžiamo sprendimo 150 punkte, galima teigti, jog siekdama paskatinti poreikio valdymo sektorių Jungtinė Karalystė išreiškė ketinimą išnagrinėti informaciją, surengtą 2014 m. gruodžio mėn. įvykus pirmajam T-4 aukcionui, norėdama įsitikinti, kad poreikio kreivė būtų tinkamai sureguliuota. Be to, Jungtinė Karalystė parengė nuostatas dėl pereinamojo laikotarpio aukcionų, kad paskatintų poreikio valdymo sektoriaus plėtrą 2015–2016 m., ir bandomąjį projektą energijos poreikio mažinimo srityje. Jungtinė Karalystė taip pat nurodė, kad atsakydama į 2014 m. birželio 30 d. paskelbtą techninių ekspertų grupės (toliau – PTE), turėjusios įvertinti rekomendacijas dėl 2014 m. gruodžio mėn. pajėgumų pirkimo aukcionuose pirktinų pajėgumų, ataskaitą *National Grid plc* pasiūlė bendrą projektą su *Energy Networks Association* (energijos tinklų asociacija), įskaitant *Distribution Network Operators* (skirstomųjų tinklų operatoriai).
- 110 Skundžiamo sprendimo 151 punkte Bendrasis Teismas priminė ginčijamo sprendimo 128 konstatuojamąją dalį, kurioje pasakyta, kad net jeigu aptariama priemonė galėjo būti skatinama gamyba iš iškastinio kuro, Komisija nusprendė, kad kiekvienas metais atliekant pajėgumų pakankamumo problemos vertinimą atsižvelgiama į visų rūšių operatorius, įskaitant poreikio valdymo operatorius. Pasak Bendrojo Teismo, tuo remdamasi ginčijamo sprendimo 129 konstatuojamojoje dalyje Komisija nusprendė, kad „technologiniu požiūriu [nagrinėjama] priemonė yra neutrali“, todėl nesustiprina iškastinį kurą naudojančių elektros energijos gamintojų pozicijos.
- 111 Skundžiamo sprendimo 146 punkte Bendrasis Teismas, be kita ko, patvirtino, kad atlikdama nagrinėjamos priemonės preliminarų tyrimą Komisija galėjo analizuoti duomenis, kurie leido ne tik įvertinti esamą poreikio valdymo vaidmenį, bet ir numatyti realų jo potencialą.
- 112 Skundžiamo sprendimo 152 punkte jis pažymėjo, kad ginčijamo sprendimo 122, 128 ir 129 konstatuojamosiose dalyse išdėstyti ir skundžiamo sprendimo 150 ir 151 punktuose bei šio sprendimo 109 ir 110 punktuose priminti argumentai „neleido Komisijai atsikratyti abejonių, kylančių iš jos turėtos informacijos ar informacijos, kurią ji galėjo turėti, priimant ginčijamą sprendimą“.

- 113 To sprendimo 154 punkte Bendrasis Teismas pridūrė, kad, „atsižvelgiant į turimą informaciją ir poreikio valdymo vaidmenį, [Komisijai] šioje byloje nepakako tik priemonės „atviro pobūdžio“ darant išvadą, kad ji technologiniu požiūriu yra neutrali, detaliau neišnagrinėjus atsižvelgimo į šį technologinį sprendimą realumo ir veiksmingumo pajėgumų pirkimui“ [„atsižvelgiant į turimą informaciją ir poreikio valdymo vaidmenį, šioje byloje [Komisija] negalėjo vertinti tik priemonės „atvirumo“ ir dėl tos priežasties nuspręsti, jog ta priemonė technologiniu požiūriu yra neutrali, detaliau neišnagrinėjusi, ar perkant pajėgumus realiai ir veiksmingai buvo atsižvelgta į šį techninį sprendimą“].
- 114 Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 155 punkte Bendrasis Teismas, be kita ko, pažymėjo, kad jokie ginčijamame sprendime nurodyti duomenys neįrodo, kad Komisija būtų dėjusi visas pastangas atlikti tyrimą, ar buvo veiksmingai atsižvelgta į poreikio valdymą. Jis pažymėjo, „pavyzdžiui“, kad ginčijamame sprendime niekur neminima *National Grid* nurodyta 3 gigavatų (GW) galios poreikio valdymo prognozė. Taigi Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija pritarė Jungtinės Karalystės pateiktai informacijai ir prielaidoms.
- 115 Skundžiamo sprendimo 156 punkte jis pridūrė, kad negalima atmesti tikimybės, kad „jei Komisija būtų pati atlikusi poreikio valdymo potencialo vertinimą nagrinėjant atsižvelgimą į *National Grid* prognozes ar kitus šaltinius arba nagrinėjant sėkmingus JAV pavyzdžius, poreikio valdymo operatorių dalyvavimo tvarka būtų buvusi kitokia“ [„jei Komisija būtų pati atlikusi poreikio valdymo potencialo vertinimą ir, be kita ko, išnagrinėjusi, kaip buvo atsižvelgta į *National Grid* prognozes ar į kitus šaltinius, arba išnagrinėjusi, dėl kokių priežasčių JAV pavyzdžiai buvo sėkmingi, poreikio valdymo operatorių dalyvavimo tvarka būtų buvusi kitokia“].
- 116 Remdamasis būtent šiais argumentais skundžiamo sprendimo 158 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad „turima informacija apie poreikio valdymo potencialą <...> gali patvirtinti abejones dėl [aptariamų priemonių] suderinamumo su vidaus rinka, o iš ginčijamo sprendimo negalima daryti išvados, kad šios abejonės buvo pašalintos po Komisijos atlikto pirminio patikrinimo“ [„turima informacija apie poreikio valdymo potencialą <...> gali būti požymis, kad dėl [aptariamų priemonių] suderinamumo su vidaus rinka yra abejonių, kurios, kaip galima konstatuoti išaiškinus ginčijamą sprendimą, nebuvo išsklaidytos Komisijai atlikus preliminarų tyrimą“].
- 117 Šioje Bendrojo Teismo išvadoje padaryta teisės klaida.
- 118 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip nustatyta šio sprendimo 39 punkte nurodytoje jurisprudencijoje, šalis, kuri prašo panaikinti Komisijos sprendimą neteikti prieštaravimų, privalo pateikti įrodymų, kad turimos informacijos ir duomenų vertinimas galėjo sukelti abejonių dėl aptariamų priemonių suderinamumo su vidaus rinka.
- 119 Vis dėlto remiantis šio sprendimo 111–115 punktuose primintais skundžiamo sprendimo argumentais galima teigti, kad Bendrasis Teismas neišsiaiškino, ar *Tempus* pavyko įrodyti, kad turimos informacijos ir duomenų vertinimas Komisijai turėjo sukelti abejonių dėl aptariamų priemonių suderinamumo su vidaus rinka, dėl kurių ji būtų turėjusi atlikti savarankišką to potencialo tyrimą, jei reikia, pradėjusi formalią tyrimo procedūrą. Bendrasis Teismas veikiau priskyrė šiai institucijai pareigą ieškoti kitų duomenų, nei „turima informacija apie poreikio valdymo potencialą“, apie kurią kalbama skundžiamo sprendimo 158 punkte.

- 120 Konkrečiai kalbant, Bendrasis Teismas nenurodė nei tikslaus punkto, nei konkrečių duomenų, Komisijai turėjusių sukelti tokių abejonių. Beje, reikia konstatuoti, kad nors skundžiamo sprendimo 136–145 punktuose Bendrasis Teismas padarė nuorodą į tam tikrus duomenis dėl poreikio valdymo potencialo, į kuriuos Komisija galėjo atsižvelgti, remiantis ta skundžiamo sprendimo dalimi negalima teigti, kad vienas ar kitas tų duomenų aspektas Komisijai galėjo sukelti abejonių dėl faktinio atsižvelgimo į poreikio valdymo potencialą kuriant aptariamą priemonę ir dėl tos priežasties – dėl tos priemonės suderinamumo su vidaus rinka.
- 121 Konkrečiai dėl PTE ataskaitos, kurios ištraukos pateiktos skundžiamo sprendimo 142 ir 145 punktuose, Bendrasis Teismas iš tiesų to sprendimo 143 punkte pažymėjo, kad PTE analizėje „pabrėžiamas skubus poreikis atsižvelgiant į poreikio valdymo potencialą nustatyti tinkamas skatinimo priemonės, kurios leistų šiam poreikio valdymui veiksmingai dalyvauti perkant pajėgumus“, ir kad „PTE apgailestauja dėl to, kad šiuo metu nėra organizacijos, iš kurios būtų galima gauti [galinčios gauti] duomenų, reikalingų susirinkti ir suprasti informaciją apie poreikio valdymo potencialą įvairiais aspektais, nors tam tikrų duomenų jau yra“. To sprendimo 147 punkte jis pažymėjo, kad Komisija žinojo apie PTE nurodytus sunkumus, susijusius su atsižvelgimu į poreikio valdymo potencialą perkant pajėgumus.
- 122 Vis dėlto, nors šie argumentai liudija tam tikrus sunkumus vertinant poreikio valdymo potencialą, jais remiantis negalima įrodyti, kad aptariamoje priemonėje neatsižvelgiama arba nepakankamai atsižvelgiama į šį potencialą ir dėl tos priežasties – kad ta priemonė turėjo kelti abejonių dėl suderinamumo su vidaus rinka. Iš tiesų, kaip skundžiamo sprendimo 136, 137 ir 150 punktuose priminė pats Bendrasis Teismas, Jungtinė Karalystė suvokė, jog perkant pajėgumus turi dalyvauti poreikio valdymo operatoriai, o tam tikri aptariamose priemonės aspektai buvo sukurti taip, kad toks dalyvavimas būtų užtikrintas. Tačiau Bendrasis Teismas nepaaiškina, dėl kokių priežasčių Komisijai turėjo kilti abejonių dėl tų aspektų pakankamumo ir tinkamumo.
- 123 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Komisijos pateikto vienintelio pagrindo antros dalies pirmam prieštaravimui reikia pritarti.
- 124 Šiai vienintelio pagrindo daliai pagrįsti pateiktame antrajame prieštaravime Komisija visų pirma ginčija tam tikrus argumentus, išdėstytus skundžiamo sprendimo 160–192 punktuose Bendrojo Teismo pateiktoje pajėgumų sutarčių trukmės analizėje, kurią atlikęs Bendrasis Teismas to sprendimo 193 punkte konstatavo, kad su poreikio valdymo operatoriais ir su elektros energijos gamintojais sudarytų pajėgumų sutarčių trukmės skirtumas yra požymis, jog yra abejonių dėl aptariamose priemonės suderinamumo su vidaus rinka.
- 125 Šiuo klausimu reikia priminti, kad skundžiamo sprendimo 165–168 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo (šis konstatavimas neskundžiamas šiame apeliaciniame procese), kad aptariama priemonė poreikio valdymo operatoriams nesuteikiama jokios galimybės sudaryti ilgesnės nei vieni metai trukmės pajėgumų sutarties, nors pajėgumų tiekėjai, kurie skiria reikiamo dydžio išlaidas esamai elektrinei renovuoti ar naujai pastatyti, atitinka reikalavimus, kad su jais būtų sudarytos atitinkamai iki trejų arba iki penkiolikos metų trukmės sutartys.
- 126 Skundžiamo sprendimo 169 punkte Bendrasis Teismas šiuo klausimu pažymėjo, kad Komisija pritarė Jungtinės Karalystės pozicijai, kad iš esmės nauji ar renovuotini pajėgumai reikalauja didelių investicinių sąnaudų, o tai operatoriams suteikia teisę sudaryti ilgesnes sutartis, kad jie galėtų gauti reikiamą finansavimą, kai poreikio valdymo operatoriams reikia mažesnių investicijų. Išanalizavęs, ar šis Komisijos metodas yra pagrįstas, skundžiamo sprendimo 180 punkte Bendrasis

Teismas nusprendė, jog nagrinėjamoje priemonėje įtvirtintas esminis kriterijus nustatant, kurie operatoriai atitinka reikalavimus, kad su jais būtų sudarytos ilgesnės nei vienu metų trukmės pajėgumų sutartys, yra investicijų dydis ir finansavimo sunkumai.

- 127 Dėl tos priežasties skundžiamo sprendimo 181 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog tam, kad būtų užtikrintas įsipareigojimas tinkamai skatinti visus operatorius, reikia išnagrinėti, kokia turi būti trukmė, kad kiekvienos kategorijos tiekėjai galėtų nevaržomai dalyvauti perkant pajėgumus, atsižvelgiant į jų investicijas ir finansavimo sunkumus, ir kad Komisija turėjo patikrinti, ar tai, jog ilgesnės nei vienu metų trukmės pajėgumų sutartys sudaromos tik dėl tam tikros technologijos, yra diskriminacija ir prieštarauja tikslui sukurti technologiniu požiūriu neutralų pajėgumų pirkimą.
- 128 Vis dėlto skundžiamo sprendimo 182 punkte ir paskui to sprendimo 192 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, jog Komisija patvirtino Jungtinės Karalystės poziciją, kad su poreikio valdymo operatoriais nereikia sudaryti ilgesnių nei vienu metų trukmės pajėgumų sutarčių, neišnagrinėjusi, ar dėl šios rūšies operatorių investicijų ir finansavimo sunkumų gali būti poreikis suteikti jiems galimybę sudaryti tokias sutartis.
- 129 Bet kuriuo atveju remiantis skundžiamo sprendimo 183–191 punktuose išdėstytais motyvais negalima teigti, kad *Tempus* įrodė, jog, kaip reikalaujama šio sprendimo 39 punkte nurodytoje jurisprudencijoje, Komisijos turimos informacijos ir duomenų vertinimas turėjo jai sukelti abejonių dėl Jungtinės Karalystės pozicijos pagrįstumo.
- 130 Iš tiesų skundžiamo sprendimo 187 punkte Bendrasis Teismas pats konstatavo, kad tiek *Tempus*, tiek Komisijai pastabas pateikusi *UK Demand Response Association* (UKDRA, Jungtinės Karalystės poreikio valdymo asociacija) pripažino, kad naujieji poreikio valdymo operatoriai nebūtinai patyrė tokių pat investicinių išlaidų, kaip naujas elektrines statantys gamintojai. Be to, remiantis skundžiamo sprendimo 188 punktu galima teigti, kad nei *Tempus*, nei UKDRA šiuo klausimu Komisijai nepateikė išsamios informacijos.
- 131 Bendrasis Teismas iš tiesų tame pačiame 188 punkte nusprendė, kad Komisija turi pati ieškoti reikšmingos informacijos ir kad dėl tos priežasties siekdama įrodyti, jog yra abejonių, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnio 4 dalį, *Tempus* būtų pakakę įrodyti, kad Komisija neatliko rūpestingos ir nešališkos reikšmingos informacijos paieškos bei analizės.
- 132 Vis dėlto remiantis šio sprendimo 48–51 punktuose išdėstytais motyvais galima teigti, kad dėstant šį argumentą padaryta teisės klaida.
- 133 Tuo remiantis darytina išvada, kad skundžiamo sprendimo 193 punkte nusprendęs, jog su poreikio valdymo operatoriais ir su gamintojais sudarytų sutarčių skirtumas yra požymis, kad kilo abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.
- 134 Antra, Komisija teigia, kad siekdamas įrodyti, jog yra abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka, Bendrasis Teismas klaidingai rėmėsi išlaidų susigrąžinimo metodu, kuris, kaip priminta šio sprendimo 11 punkte, skirtas patiriamų išlaidų mokėjimo už pajėgumus finansavimui užtikrinti, elektros energijos tiekėjams taikant rinkliavą, nustatomą atsižvelgiant į jų rinkos dalį ir apskaičiuojamą remiantis lapkričio–vasario mėn. savaitės dienomis nuo 16 iki 19 val. užfiksuota paklausa.

- 135 Kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 203 punktu, Bendrasis Teismas nusprendė, kad išlaidų atlyginimo metodas ypač reikšmingas vertinant aptariamą priemonę proporcingumą, t. y. nustatant, ar suteiktos pagalbos dydis yra tik toks, kokio reikia, kad būtų gautas siekiamas rezultatas.
- 136 Kad pagrįstų šį argumentą, skundžiamo sprendimo 204 ir 205 punktuose Bendrasis Teismas iš esmės nurodė, kad pagal aptariamą priemonę suteiktos pagalbos dydis priklauso nuo pajėgumų pirkimo aukcione perkamų pajėgumų apimtys ir galutinės kainos. Jis pažymėjo, kad dėl to, jog aukcione perkamų pajėgumų kiekis nustatomas atsižvelgiant į poreikio piką, juo tas pikas mažesnis, juo mažesnė ir aukcione perkamų pajėgumų apimtis, taigi juo mažesnis ir pagalbos dydis.
- 137 Bet kuriuo atveju dėl to, kad tiekėjams taikomos rinkliavos dydis apskaičiuojamas remiantis elektros energijos poreikiu, ta rinkliava yra paskata mažinti elektros energijos vartojimą, o tai savo ruožtu mažintų tiek aukcione perkamų pajėgumų apimtį poreikio pikui tenkinti, tiek galutinę kainą, ir tai galiausiai pasireikštų sumažėjusiu pagalbos dydžiu.
- 138 Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 206 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad nors Jungtinė Karalystė iš pradžių ketino rinkliavos dydį apskaičiuoti remdamasi elektros energijos tiekėjų rinkos dalimi tenkinant vadinamaisiais „triados“ laikotarpiais, t. y. per tris pusės valandos laikotarpius, kai kasmet fiksuojamas didžiausias elektros energijos suvartojimas laikotarpiu nuo lapkričio iki vasario mėn., užfiksuotą elektros energijos poreikį, po viešų konsultacijų Jungtinė Karalystė galiausiai pakeitė rinkliavos skaičiavimo tvarką ir priėmė šio sprendimo 134 punkte aprašytą metodą.
- 139 Kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 207 punktu, Bendrasis Teismas nusprendė, kad, kiek tai susiję su pagalbai finansuoti skirtos rinkliavos skaičiavimo metodu, Komisija pritarė Jungtinės Karalystės pozicijai, nenagrinėjusi to pakeitimo pasekmių bendram pagalbos dydžiui ir dėl tos priežasties – aptariamą priemonę proporcingumui.
- 140 Be to, skundžiamo sprendimo 210 punkte jis priekaištavo Komisijai, kad ši nepatikrino, ar naujajame išlaidų atlyginimo metode iš tikrųjų palikta lygiavertė paskata mažinti elektros energijos suvartojimą per poreikio piką, be kita ko, skatinant plėtoti poreikio valdymą.
- 141 Skundžiamo sprendimo 211 punkte jis pridūrė, kad Komisija taip pat nepatikrino, ar nustatytas išlaidų atlyginimo metodas turi įtakos būtent poreikio valdymo operatorių patekimui į rinką, nes jis didina patekimo į rinką ir plėtos joje kliūtis dėl stiprios vertikalios integruotų tiekėjų pozicijos. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas rėmėsi 2014–2020 m. gairių 92 punktu.
- 142 Dėl tos priežasties skundžiamo sprendimo 213 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija turėjo išnagrinėti išlaidų atlyginimo metodo pakeitimo galimą poveikį nagrinėjamos priemonės proporcingumui, taigi, ir jos suderinamumui su vidaus rinka. Todėl jis nusprendė, jog aplinkybė, kad Komisija per preliminarų tyrimą neturėjo išsamios informacijos apie išlaidų atlyginimo metodo pakeitimo poveikį, yra papildomas požymis, kad yra abejonių dėl aptariamą priemonę suderinamumo su vidaus rinka.
- 143 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Komisija gali priimti gaires, kad nustatytų kriterijus, kuriais remdamasi ketina vertinti valstybių narių planuojamų pagalbos priemonių suderinamumą su vidaus rinka. Priimdama tokias elgesio taisykles ir viešai paskelbdama, kad jas taikys jose nurodytiems atvejams, Komisija apriboja savo diskreciją ir iš principo negali nukrypti nuo šių

taisyklių, nes priešingu atveju jai gali būti skirta sankcija už bendrųjų teisės principų, pavyzdžiui, vienodo požiūrio ar teisėtų lūkesčių apsaugos principų, pažeidimą (žr. 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Bayerische Motoren Werke ir Freistaat Sachsen / Komisija*, C-654/17 P, EU:C:2019:634, 81 ir 82 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

- 144 Šiuo atveju neginčijama, kad, remiantis 2014–2020 m. gairėmis, pagalbos priemonės proporcingumas yra vienas iš reikšmingų kriterijų vertinant jos suderinamumą su bendrąja rinka.
- 145 Kadangi atlyginimo metodas apima rinkliavą, t. y. elektros energijos tiekėjų mokamą mokestį, Komisija taip pat rėmėsi Teisingumo Teismo jurisprudencija, kurioje nustatyta, jog tam, kad mokestis galėtų būti laikomas pagalbos priemonės sudedamąja dalimi, pagal taikomus nacionalinės teisės aktus turi egzistuoti privalomas tarpusavio ryšys tarp mokesčio ir pagalbos, t. y. pajamos iš mokesčio turi būti privalomai skirtos pagalbai finansuoti. Jei toks ryšys egzistuoja, iš mokesčio gaunamos pajamos turi tiesioginės įtakos pagalbos dydžiui, taigi, ir tos pagalbos suderinamumo su vidaus rinka vertinimui (2005 m. spalio 27 d. Sprendimo *Distribution Casino France ir kt.*, C-266/04–C-270/04, C-276/04 ir C-321/04–C-325/04, EU:C:2005:657, 40 punktą; taip pat 2020 m. kovo 3 d. Sprendimo *Vodafone Magyarország*, C-75/18, EU:C:2020:139, 27 punktą).
- 146 Nors šiuo atveju remiantis skundžiamu sprendimu negalima teigti, kad pajamos iš rinkliavos, nustatytos taikant atlyginimo metodą, privalomai skiriamos aptariamai priemonei finansuoti, tos rinkliavos apskaičiavimo tvarka gali, kaip Bendrasis Teismas iš esmės nusprendė skundžiamo sprendimo 203–205 punktuose, turėti įtakos pagalbos dydžiui.
- 147 Iš tiesų galima pagrįstai daryti prielaidą, kad rinkliavą privalantys mokėti elektros energijos tiekėjai dėl jos patiriamą visą naštą ar jos dalį perkels klientams, taigi rinkliava galiausiai gali atsiliiepti elektros energijos vartojimui ir skatinti jį riboti. Tai savo ruožtu lemia reikiamų pajėgumų mažinimą ir dėl tos priežasties – pagal aptariamą priemonę išmokamos pagalbos tiems pajėgumams užtikrinti dydį.
- 148 Tuo remiantis darytina išvada, kad negalima priekaištauti Bendrajam Teismui, kad šis padarė teisės klaidą, kai nusprendė, jog pasirinktas išlaidų atlyginimo metodas gali turėti reikšmės vertinant aptariamą priemonės proporcingumą, taigi, ir jos suderinamumą su vidaus rinka.
- 149 Tai išsiaiškinus reikia patikrinti, ar skundžiamo sprendimo 213 punkte Bendrasis Teismas pagrįstai nusprendė, kad „išsamios informacijos apie išlaidų susigrąžinimo metodo pakeitimo poveikį“ nebuvimas yra požymis, jog buvo abejonių dėl aptariamą priemonę suderinamumo su vidaus rinka.
- 150 Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad Komisija privalo įvertinti aptariamą priemonę suderinamumą su vidaus rinka, o ne lyginti tą priemonę su kita anksčiau Jungtinės Karalystės numatyta priemone. Tuo remiantis darytina išvada, kad tik aplinkybė, jog aptariamą priemonę finansavimo metodas buvo pakeistas, palyginti su iš pradžių numatytu metodu, negali viena pati būti laikoma galinčia pagrįsti esamas abejones dėl aptariamą priemonę suderinamumo su vidaus rinka.
- 151 Taigi, priešingai, nei skundžiamo sprendimo 210 punkte nusprendė Bendrasis Teismas, Komisijai nereikėjo tikrinti, ar aptariamoje priemonėje numatytų išlaidų atlyginimo metode buvo palikta paskata mažinti elektros energijos vartojimą, kuri būtų lygiavertė nustatytajai iš pradžių numatytame metode.

- 152 Remiantis išdėstytais argumentais darytina išvada, kad skundžiamo sprendimo 213 punkte nusprendęs, jog išsamios informacijos apie išlaidų susigrąžinimo metodo pakeitimo poveikį nebuvimas yra požymis, kad egzistuoja abejonių, kuriomis remdamasi Komisija gali pradėti formalią aptariamą priemonę tyrimo procedūrą, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.
- 153 Trečia, Komisija ginčija tam tikrus skundžiamo sprendimo motyvus, skirtus poreikio valdymo operatorių dalyvavimo perkant pajėgumus sąlygoms. Išanalizavęs *Tempus* pateiktas tris argumentų grupes Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 259 punkte nusprendė, kad T-4 ir T-1 aukcionų sąveika ir tam tikros poreikio valdymo operatorių dalyvavimo perkant pajėgumus sąlygos turėjo Komisijai sukelti abejonių, viena vertus, dėl galimybės nagrinėjama priemone pasiekti Jungtinės Karalystės nurodytus tikslus skatinant poreikio valdymo plėtrą ir, kita vertus, dėl aptariamą priemonę suderinamumo su 2014–2020 m. gairių reikalavimais dėl tinkamo poreikio valdymo operatorių skatinimo, taigi ir dėl jos suderinamumo su vidaus rinka.
- 154 Ši išvada iš esmės grindžiama dviem Bendrojo Teismo motyvais, kuriuos Komisija ginčija.
- 155 Pirma, skundžiamo sprendimo 243 punkte Bendrasis Teismas pripažino, kad T-1 aukcionų organizavimas gali skatinti poreikio valdymo plėtrą, tačiau pridūrė, kad Komisijai turėjo sukelti abejonių skatinamojo poveikio mastas, atsižvelgiant į nedidelę per T-1 aukcionus perkamų pajėgumų apimtį ir į tai, kad, kaip konstatuota skundžiamo sprendimo 242 punkte, nėra aiškos teisinės nuostatos, patvirtinančios Jungtinės Karalystės įsipareigojimą šiuose aukcionuose nupirkti ne mažiau kaip 50 % pirkto kiekio.
- 156 Vis dėlto, kaip ginčijamo sprendimo 46 konstatuojamojoje dalyje primena Komisija, ji priėmė Jungtinės Karalystės įsipareigojimą T-1 aukcionuose įsigyti ne mažiau kaip 50 % prieš keturis metus pirkto pajėgumų kiekio.
- 157 Toks įsipareigojimas yra aptariamą priemonę, dėl kurios Komisija ginčijamame sprendime nusprendė nekelti prieštaravimų, sudedamoji dalis (šiuo klausimu žr. 2013 m. birželio 13 d. Sprendimo *Ryanair / Komisija*, C-287/12 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:395, 67 punktą).
- 158 Tuo remiantis galima teigti, kaip išvados 170 punkte pažymėjo generalinis advokatas, kad jeigu Jungtinė Karalystė turėtų aptariamoje priemonėje numatytą pagalbą teikti nesilaikydama šio įsipareigojimo, tai priemonei ginčijamas sprendimas nebūtų taikomas, todėl ta pagalba negalėtų būti laikoma gavusia Komisijos leidimą.
- 159 Dėl šios priežasties klausimas, ar ginčijamo sprendimo 46 konstatuojamojoje dalyje aptartą įsipareigojimą Jungtinė Karalystė įtvirtino atskiroje vidaus teisės nuostatoje, neturėjo reikšmės vertinant aptariamą priemonę suderinamumą su vidaus rinka. Taigi, priešingai, nei nusprendė Bendrasis Teismas, tokios nuostatos nebuvimas negalėjo kelti abejonių šiuo klausimu.
- 160 Reikia pridurti, kad skundžiamo sprendimo 241 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad per T-1 aukcionus perkama pajėgumų apimtis yra nedidelė, palyginti su per T-4 aukcionus perkama pajėgumų apimtimi, ir kad galiausiai T-1 aukcionai skirti ne tik poreikio valdymo operatoriams.
- 161 Vis dėlto tik šiais argumentais negalima pagrįsti abejonių dėl aptariamą priemonę suderinamumo su vidaus rinka dėl neva diskriminuojamojo ar nepalankaus požiūrio į poreikio valdymo operatorius.

- 162 Viena vertus, Jungtinė Karalystė išipareigojo per T-1 aukcionus nupirkti ne mažiau kaip 50 % rezervuoto kiekio, todėl sunku suprasti, dėl kokių priežasčių Bendrasis Teismas nusprendė, kad per T-1 aukcionus perkamas kiekis yra „nedidelis“. Kita vertus, aplinkybė, kad visi operatoriai gali dalyvauti T-1 aukcionuose, nereiškia, kad poreikio valdymo operatoriams taikomas nepalankus ar diskriminuojamasis požiūris.
- 163 Antra, Komisija ginčija skundžiamo sprendimo 256 ir 257 punktuose išdėstytus motyvus, kuriais remdamasis Bendrasis Teismas to sprendimo 258 punkte nusprendė, kad Komisijai turėjo kilti abejonių dėl teiginio, jog Jungtinės Karalystės nustatyta mažiausia 2 MW dydžio kartelė dalyvauti poreikio pirkimo aukcione yra poreikio valdymo plėtrą skatinanti priemonė, pagrįstumo.
- 164 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 255 punktu, pranešime apie aptariamą priemonę mažiausią 2 MW dalyvavimo kartelę Jungtinė Karalystė pateikė kaip žemą, palyginti su *National Grid* kitose priemonėse nustatyta dalyvavimo karte, taigi, ir kaip vieną iš priemonių, skatinančių poreikio valdymo operatorių dalyvauti perkant pajėgumus.
- 165 Vis dėlto remiantis skundžiamu sprendimu negalima tvirtinti, kad šis Jungtinės Karalystės teiginys buvo užginčytas savanoriškai Komisijai pateiktose pastabose. Beje, ginčijamo sprendimo 16 ir 17 konstatuojamosiose dalyse Komisija tik paminėjo 2 MW kartelę, tačiau nepriėmė sprendimo dėl jos palankumo ar nepalankumo poreikio valdymo operatoriams.
- 166 Kaip galima teigti remiantis skundžiamo sprendimo 253 punktu, tik atsakydama į Bendrajam Teismui Komisijos pateiktame atsiliepime į ieškinį nurodytus argumentus *Tempus* tvirtina, kad mažiausios 2 MW dalyvavimo kartelės nustatymas yra kliūtis poreikio valdymo operatoriams dalyvauti perkant pajėgumus.
- 167 Skundžiamo sprendimo 254 punkte nusprendęs, kad *Tempus* argumentai yra priimtini, nepaisant to, kad buvo pateikti vėlesnėje proceso stadijoje, to sprendimo 256 punkte Bendrasis Teismas, viena vertus, priėjo prie išvados, kad dalyvavimo perkant PJM pajėgumus kartelė, kuria pateiktame pranešime aiškiai rėmėsi Jungtinė Karalystė, grįsdama teiginį, jog aptariama priemonė sudaroma galimybė plėtoti poreikio valdymo sektorių, yra tik 100 kW, t. y. 20 kartų mažesnė.
- 168 Kita vertus, skundžiamo sprendimo 257 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad nors poreikio valdymo operatoriai tikrai turėjo galimybę sujungti keletą gamybos pajėgumų, kad būtų pasiekta mažiausia 2 MW kartelė, jie privalėjo sumokėti dalyvavimo užstatą už visus 2 MW, jei bent mažiausią šios apimties dalį sudaro nepatvirtinti poreikio valdymo pajėgumai. Tačiau, pasak Bendrojo Teismo, dalyvavimo užstato dydis galėjo būti kliūtis naujiems poreikio valdymo operatoriams patekti į rinką.
- 169 Remdamasis būtent šiais argumentais skundžiamo sprendimo 258 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisijai turėjo kilti abejonių dėl teiginio, jog nustatyta mažiausia 2 MW dydžio kartelė dalyvauti poreikio pirkimo aukcione yra poreikio valdymo plėtrą skatinanti priemonė.
- 170 Nesant reikalo nagrinėti, ar Bendrasis Teismas pagrįstai nusprendė, jog *Tempus* argumentai dėl mažiausios dalyvavimo kartelės yra priimtini, nors su tuo nesutinka Komisija, reikia pažymėti, pirma, kad, kaip išvados 177 punkte pažymėjo generalinis advokatas, kitose priemonėse *National*

Grid patvirtinta kartelė tikrai buvo didesnė nei 2 MW. Taigi skundžiamo sprendimo 255 punkte pateiktas Jungtinės Karalystės teiginys nebuvo netikslus, o Bendrasis Teismas, beje, to nepatvirtino.

- 171 Antra, skundžiamo sprendimo 256 punkte Bendrasis Teismas nenurodė jokių motyvų, kuriais būtų galima pagrįsti dalyvavimo perkant PJM pajėgumus kartelės palyginimą su aptariamoje priemonėje nustatyta kartele. Bendrojo Teismo nurodyta aplinkybė, kad Jungtinė Karalystė rėmėsi PJM pajėgumų pirkimu pagrįsti teiginiui, jog ši priemonė sudaro sąlygas plėtoti poreikio valdymo sektorių, negali savaime pagrįsti tokio palyginimo.
- 172 Trečia, reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo 258 punkte Bendrasis Teismas tik pažymėjo, kad Komisijai turėjo kilti abejonių dėl tvirtinimo, kad mažiausios 2 MW dalyvavimo kartelės nustatymas yra poreikio valdymo plėtrą skatinanti priemonė.
- 173 Vis dėlto, net jeigu abejonės dėl mažiausios 2 MW dalyvavimo kartelės nustatymo palankumo poreikio valdymo plėtrai būtų pagrįstos, ši aplinkybė nebūtinai reikštų, jog ta kartelė šiai plėtrai buvo nepalanki dėl to, kad ji buvo didelė kliūtis poreikio valdymo operatoriams dalyvauti perkant pajėgumus.
- 174 Remiantis išdėstytais argumentais reikia daryti išvadą, kad skundžiamo sprendimo 259 punkte Bendrojo Teismo padaryta ir šio sprendimo 153 punkte priminta išvada negali būti pagrįsta nei skundžiamo sprendimo 242–243 punktuose nurodytais argumentais dėl Jungtinės Karalystės nacionalinės teisės nuostatos, užtikrinančios, kad per T-1 aukcioną bus perkama ne mažiau kaip 50 % prieš ketverius metus pirtų pajėgumų, nebuvimo, nei to paties sprendimo 256–258 punktuose išdėstytais argumentais dėl abejonių, kurių Komisijai turėjo kilti dėl mažiausios 2 MW dalyvavimo perkant pajėgumus kartelės nustatymo palankumo poreikio valdymo operatoriams.
- 175 Taigi dėl to, kad skundžiamo sprendimo 259 punkte išdėstytoje išvadoje padaryta teisės klaida, apeliacinio skundo vienintelio pagrindo antrai daliai reikia pritarti.
- 176 Kadangi vienintelio pagrindo abi dalys yra pagrįstos, skundžiamą sprendimą reikia panaikinti.

Ieškinys Bendrajame Teisme

- 177 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmos pastraipos antrą sakinį Teisingumo Teismas gali, jei panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, pats priimti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti.
- 178 Šiuo atveju atsižvelgdamas į tai, kad byloje T-793/14 *Tempus* pareikštas ieškinys dėl panaikinimo grindžiamas pagrindais, dėl kurių Bendrajame Teisme vyko teisminiai ginčai ir kuriuos nagrinėjant nereikia imtis jokių papildomų proceso organizavimo ar bylos nagrinėjimo priemonių, Teisingumo Teismas mano, kad šį ieškinį galima išnagrinėti šioje bylos stadijoje ir kad dėl jo reikia priimti galutinį sprendimą (pagal analogiją žr. 2020 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Komisija ir Taryba / Carreras Sequeros ir kt.*, C-119/19 P ir C-126/19 P, EU:C:2020:676, 130 punktą).

- 179 Kaip suinteresuotoji šalis ir norėdama, kad būtų užtikrintos jos procesinės teisės, nustatytos SESV 108 straipsnio 2 dalyje ir Reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnio 1 dalyje, ieškiniui pagrįsti *Tempus* nurodo du pagrindus, iš kurių pirmasis pateiktas dėl SESV 108 straipsnio 2 dalies pažeidimo, taip pat nediskriminavimo, proporcingumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų pažeidimo bei klaidingo faktinių aplinkybių vertinimo, o antrasis – dėl nemotyvavimo.

Dėl pirmojo pagrindo

- 180 Pirmasis pagrindas skirstomas į septynias dalis. Grįsdama pirmąją dalį dėl poreikio valdymo potencialo klaidingo vertinimo *Tempus* remiasi skundžiamo sprendimo 136–158 punktuose „Turima informacija apie poreikio valdymo potencialą“ Bendrojo Teismo išnagrinėta medžiaga. Tačiau dėl šio sprendimo 117–122 punktuose išdėstytų motyvų ta medžiaga neįrodo, kad poreikio valdymo potencialo vertinimas turėjo sukelti abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka ir kad dėl šių abejonių Komisija turėjo pradėti formalią tyrimo procedūrą. Todėl pirmojo pagrindo pirmoji dalis turi būti atmesta.
- 181 Pirmojo pagrindo antroje dalyje *Tempus* remiasi skundžiamo sprendimo 160–193 punktuose „Dėl pajėgumų sutarčių trukmės“ Bendrojo Teismo išnagrinėta medžiaga. Tačiau remiantis šio sprendimo 129–133 punktais darytina išvada, kad ši medžiaga neįrodo, jog Komisijai turėjo kilti abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka. Todėl pirmojo pagrindo antra dalis taip pat turi būti atmesta.
- 182 Pirmojo pagrindo trečioje dalyje *Tempus* iš esmės teigia, kad dalyvavimo įvairiuose aptariamoje priemonėje numatytuose aukcionuose sąlygos yra tokios, kad dėl jų poreikio valdymo operatoriai *de facto* negali dalyvauti pirmuosiuose T-4 aukcionuose. Ši dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta dėl skundžiamo sprendimo 231–235 išdėstytų motyvų, kuriems Teisingumo Teismas pritaria.
- 183 Ketvirtoje dalyje *Tempus* pateikia argumentus dėl išlaidų atlyginimo metodo, kurie trumpai apibendrinti skundžiamo sprendimo 194–197 punktuose. Tačiau dėl šio sprendimo 150–151 punktuose išdėstytų motyvų šiais argumentais neįrodyta, kad Komisijai turėjo kilti abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka. Todėl ketvirtą dalį reikia atmesti.
- 184 Penktoje dalyje *Tempus* teigia, kad aptariama priemonė diskriminuoja poreikio valdymo operatorius, nes visi ilgalaikių aukcionų dalyviai vertinami vienodai ir visi jie, įskaitant šiuos operatorius, įpareigojami varžytis dėl neterminuoto pajėgumų poreikio padidėjimo tenkinimo priemonių.
- 185 Ši dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta. Neginčijama, kad pareiga varžytis dėl neterminuoto pajėgumų poreikio padidėjimo tenkinimo užtikrinimo nustatyta visiems operatoriams, nes ja siekiama tikslo, kaip paaiškino Komisija, įgyti aukštesnį tiekimo saugumo lygį, nei suteikiamas įsipareigojimais užtikrinti terminuotą pajėgumų poreikio padidėjimo tenkinimą. Tokiomis sąlygomis negalima teigti nei to, kad poreikio valdymo operatoriai diskriminuojami, nei to, kad Komisijai turėjo kilti abejonių dėl aptariamų priemonės suderinamumo su vidaus rinka dėl pareigos varžytis dėl neterminuoto pajėgumų poreikio padidėjimo tenkinimo užtikrinimo.

- 186 Šeštoje dalyje *Tempus* teigia, jog tai, kad visi pajėgumų pirkimo dalyviai turi pateikti vienodo dydžio dalyvavimo užstatus, poreikio valdymo operatoriams gali sukelti patekimo į rinką problemą, nes poreikio valdymo sektorius dar tik kuriasi. Ši dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta dėl skundžiamo sprendimo 249–252 išdėstytų motyvų, kuriems Teisingumo Teismas pritaria.
- 187 Galiausiai septintoje dalyje *Tempus* tvirtina, kad aptariama priemonė kelia abejonių dėl jos suderinamumo su vidaus rinka, nes ja poreikio valdymo operatoriams neatlyginama už elektros energijos perdavimo ir paskirstymo nuostolių sumažinimą. Jos nuomone, poreikio valdymo operatorių pateikti pajėgumai sumažina ne tik bendrą reikiamų ir perkant pajėgumus cirkuliuojančių pajėgumų apimtį, bet ir 7–8 % sumažina pajėgumų nuostolius perduodant ir paskirstant elektros energiją. *Tempus* tvirtina, kad šitaip sutaupytas kiekis turėtų būti įtrauktas į poreikio valdymo operatorių atlygį, kad būtų sukurta paskata tobulinti tinklo efektyvumą. Ši dalis taip pat turi būti atmesta dėl skundžiamo sprendimo 263–266 išdėstytų motyvų, kuriems Teisingumo Teismas pritaria.
- 188 Taigi pirmąjį pagrindą reikia atmesti.

Dėl antrojo pagrindo

Šalių argumentai

- 189 Antrajam pagrindui dėl ginčijamo sprendimo nemotyvavimo pagrįsti *Tempus* pateikia septynis argumentus.
- 190 Pirma, kiek tai susiję su galimu poreikio valdymo vaidmens Jungtinei Karalystei perkant pajėgumus vertinimu, *Tempus* teigia, kad ginčijamame sprendime pateikti prieštaringi motyvai. Nors to sprendimo 107 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad „poreikio valdymo paslaugų teikėjai subrendo“, to sprendimo 131 konstatuojamojoje dalyje tvirtinama, kad poreikio valdymo sektorius „žengia tik pirmuosius žingsnius“. Toks motyvų prieštaringumas įrodo, kad Komisija neteisingai įvertino poreikio valdymo esamą ar galimą vaidmenį Jungtinei Karalystei perkant pajėgumus.
- 191 Antra, dėl sutarčių trukmės *Tempus* teigia, kad Komisija nepaiškino, viena vertus, dėl kokios priežasties nebuvo atsižvelgta į poreikio valdymo operatoriams būtinų naujų investicijų pajėgumams tiekti terminus, o ginčijamo sprendimo 134 konstatuojamojoje dalyje paminėti tik gamintojų realizacijos terminai, ir, kita vertus, dėl kokios priežasties ji mano, kaip galima teigti remiantis to sprendimo 152 konstatuojamąja dalimi, kad „su naujomis investicijomis susijusių sutarčių“, kurias gali sudaryti poreikio valdymo operatoriai, „trukmė yra pakankamai ilga“ ir „leidžia naujiems dalyviams gauti reikiamą finansavimą, taigi, ir sumažinti dominavimo rinkoje riziką“.
- 192 Trečia, dėl poreikio valdymo operatorių sprendimo dalyvauti pereinamojo laikotarpio aukcionuose ar ilgalaikiuose aukcionuose *Tempus* teigia, kad nors ginčijamo sprendimo 128 konstatuojamojoje dalyje Komisija tvirtino, kad pereinamojo laikotarpio aukcionais siekiama tobulinti poreikio valdymą, ji nepaiškino, kaip abipusis pašalinimas iš šių aukcionų pagerintų poreikio valdymą. Ji taip pat nepaiškino, kokie yra „reikiamų techninių savybių sprendžiant gamybos pajėgumų pakankamumo problemą“ trūkumai“, kuriais būtų galima pagrįsti tokį pašalinimą, kaip reikalaujama pagal 2014–2020 m. gairių 232 punkto a papunktį.

- 193 Ketvirta, dėl išlaidų atlyginimo metodo pažymėtina, kad ginčijamame sprendime Komisija tik išnagrinėjo klausimą, ar aptariamoje priemonėje yra numatyta kokia nors paskata, nors ji būtų minimali ir netinkama veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai sprendžiant nustatytus rinkos trūkumus. Taigi Komisija neišnagrinėjo problemų, kylančių dėl to, kad pasirinktame išlaidų atlyginimo metode neakcentuojamas kainos vartotojams už elektros energijos vartojimą triados poreikio laikotarpiais signalas, taigi neįvykdė nustatytos pareigos motyvuoti.
- 194 Penkta, ginčijamame sprendime Komisija nenagrinėjo klausimo, kodėl ilgalaikiuose aukcionuose veikiau buvo naudojamos neterminuotos sutartys dėl pajėgumų poreikio padidėjimo tenkinimo, o ne terminuotos.
- 195 Šešta, tame sprendime Komisija taip pat nenagrinėjo klausimo dėl reikalavimo pateikti dalyvavimo aukcione užstatą ir dėl to nepaaiškino priežasties, dėl kurios poreikio valdymo operatoriai privalo pateikti tokį patį užstatą kaip gamintojai.
- 196 Septinta, ginčijamas sprendimas yra nepakankamai motyvuotas, kiek tai susiję su papildomo atlygio nebuvimu mažinant perdavimo ir paskirstymo nuostolį, tam pasitelkus poreikio valdymą. To sprendimo 140 konstatuojamoji dalis išdėstyta uždaro rato principu ir joje nepateikiama atsakymo poreikio valdymo operatoriams, kurie teigia, kad dėl perdavimo ir paskirstymo nuostolių vengimo didėja į tinklą tiekiami pajėgumai. Komisija turėjo paaiškinti, dėl kokios priežasties sprendimas neatsižvelgti į nuostolių ribojimą pasitelkiant poreikio valdymo bendroves yra objektyviai pagrįstas.
- 197 Komisija ir Jungtinė Karalystė ginčija šiuos argumentus.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 198 Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią jurisprudenciją SESV 296 straipsnio 2 dalyje reikalaujami pateikti motyvai turi atitikti aptariamo teisės akto pobūdį ir aiškiai bei nedviprasmiškai atskleisti aktą priėmusios institucijos argumentus, kad suinteresuotieji asmenys žinotų, kokie yra priimtos priemonės pagrindai, o kompetentingas teismas galėtų vykdyti to akto kontrolę. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į bylos aplinkybes, būtent į akto turinį, nurodytų motyvų pobūdį ir šio akto adresatų ar kitų su juo tiesiogiai ir konkrečiai susijusių asmenų interesą gauti paaiškinimus. Nereikalaujama, kad motyvuose būtų tiksliai nurodytos visos svarbios faktinės ir teisinės aplinkybės, nes tai, ar akto motyvavimas atitinka SESV 296 straipsnio reikalavimus, turi būti vertinama atsižvelgiant ne tik į akto tekstą, bet ir į jo kontekstą bei į visas atitinkamas sritį reglamentuojančias teisės normas (2008 m. liepos 1 d. Sprendimo *Chronopost ir La Poste / UFEX ir kt.*, C-341/06 P ir C-342/06 P, EU:C:2008:375, 88 punktas; taip pat 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *British Aggregates / Komisija*, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 172 punktas).
- 199 Konkrečiau kalbant, kaip ir šiuo atveju, apie sprendimą neteikti prieštaravimų pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad tokiaame sprendime, kuris priimamas per trumpą terminą, turi būti tik priežastys, dėl kurių Komisija nusprendė, kad nėra didelių aptariamos pagalbos suderinamumo su vidaus rinka vertinimo sunkumų ir kad net glaustas to sprendimo motyvavimas turi būti laikomas pakankamu atsižvelgiant į SESV 296 straipsnio 2 dalyje nustatytą reikalavimą pateikti motyvus, jeigu tuose motyvuose aiškiai ir nedviprasmiškai nurodytos priežastys, dėl kurių Komisija nusprendė, kad nėra tokių sunkumų, o klausimas dėl motyvavimo pagrįstumo nesusijęs su šiuo reikalavimu (1993 m. birželio 15 d. Sprendimo *Matra / Komisija*, C-225/91, EU:C:1993:239, 48 punktas;

2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Régie Networks*, C-333/07, EU:C:2008:764, 65, 70 ir 71 punktai; taip pat 2011 m. spalio 27 d. Sprendimo *Austrija / Scheucher-Fleisch ir kt.*, C-47/10 P, EU:C:2011:698, 111 punktas).

- 200 Atsižvelgiant būtent į šiuos teiginius reikia iš eilės išnagrinėti visus septynis argumentus, kuriuos pateikė *Tempus*, dėstydamą antrąjį pagrindą.
- 201 Dėl pirmojo argumento reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 107 ir 131 konstatuojamosios dalys viena kitai visiškai neprieštarauja. Iš tiesų 107 konstatuojamojoje dalyje pateikta Jungtinės Karalystės argumentų santrauka, kur sakoma, kad reikia atskirti subrendusius poreikio valdymo operatorius nuo dar nesubrendusių operatorių, kuriems reikalinga parama, o 131 konstatuojamojoje dalyje pateiktas Komisijos atliktas pagalbos tinkamumo vertinimas, būtent kuriuo remiantis visas poreikio valdymo sektorius žengia tik pirmuosius žingsnius.
- 202 Dėl antrojo argumento – ginčijamo sprendimo 134 ir 152 konstatuojamųjų dalių – reikia konstatuoti, kad 152 konstatuojamoji dalis, kurioje pasakyta, jog pakankamai ilga naujų pajėgumų sutarčių naujoms investicijoms trukmė sudaro galimybę naujiems rinkos dalyviams užtikrinti reikiamą finansavimą, suformuluota abstrakčiai ir nėra skirta konkrečiai operatorių kategorijai. Nors remiantis to sprendimo 134 konstatuojamąja dalimi galima daryti išvadą, kad poreikio operatorių realizacijos terminai yra skirtingi ir galbūt trumpesni nei kitų rūšių operatorių, taip pat, atsižvelgiant į šio sprendimo 198 ir 199 punktuose nurodytą jurisprudenciją, Komisijai visiškai nereikėjo to sprendimo 152 konstatuojamojoje dalyje konkrečiai remtis tinkamiausia sutarčių, kurias poreikio valdymo operatoriai gali turėti sudaryti, trukme.
- 203 Dėl trečiojo argumento, susijusio su ginčijamo sprendimo 128 konstatuojamąja dalimi, reikia pažymėti, kad Komisija joje pažymėjo, kad, kaip jau buvo nurodyta to sprendimo 88–94 konstatuojamosiose dalyse, Jungtinė Karalystė svarstė arba įgyvendinamo papildomas priemonės būtent poreikio valdymui tobulinti. Iš tiesų, to sprendimo 89 konstatuojamojoje dalyje kalbama būtent apie tai, kad Jungtinė Karalystė ieško poreikio valdymo galimybių. Tuo remiantis darytina išvada, kad Komisijai negalima priekaištauti dėl to, kad ji nemotyvavo ar nepakankamai motyvavo šią ginčijamo sprendimo dalį.
- 204 Klausimas, ar atsižvelgiant į tai, kad poreikio valdymo operatoriai gali sudaryti sutartis arba per pereinamojo laikotarpio, arba per ilgalaikius, tačiau ne per abiejų rūšių aukcionus, aptariama priemonė būtų leidžiama patobulinti poreikio valdymą ir būtų laikomasi 2014–2020 m. gairių 232 punkto a papunkčio, susijęs su motyvų pagrįstumu ir dėl tos priežasties – su ginčijamo sprendimo teisėtumu iš esmės, kuris yra atskiras klausimas, palyginti su klausimu dėl esminio procedūrinio reikalavimo, t. y. pareigos motyvuoti, laikymosi (pagal analogiją žr. 2008 m. liepos 10 d. Sprendimo *Bertelsmann ir Sony Corporation of America / Impala*, C-413/06 P, EU:C:2008:392, 181 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 205 Be to, šio sprendimo ankstesniame punkte nurodytas klausimas nagrinėjamas pirmojo pagrindo trečiojo dalyje, kuri, kaip nurodyta šio sprendimo 182 punkte, buvo atmesta.
- 206 Ketvirtuoju *Tempus* argumentu dėl išlaidų atlyginimo metodo taip pat siekiama užginčyti ne tai, kad Komisija laikėsi pareigos motyvuoti, o ginčijamo sprendimo motyvų pagrįstumą. Tačiau remiantis šio sprendimo 183 punktu darytina išvada, kad šis argumentas buvo atmestas.

- 207 Dėl penktojo argumento, kad ginčijamame sprendime Komisija neva nenagrinėjo klausimo, kodėl veikiausiai naudojamos neterminuotos pajėgumų sutartys, o ne terminuotos, pažymėtina, kad ginčijamame sprendime iš tiesų nebuvo analizuotas sprendimas reikalauti pirmai, o ne antrai kategorijai priskiriamų sutarčių. Vis dėlto, kaip išvados 188 punkte nurodė generalinis advokatas, atsižvelgiant, viena vertus, į tai, kad šis klausimas nebuvo iškeltas per Komisijos atliekamą aptariamą priemonės preliminarų tyrimą, ir, kita vertus, į šio sprendimo 198 ir 199 punktuose primintą jurisprudenciją, Komisijai negalima priekaištauti dėl pareigos motyvuoti pažeidimo dėl to, kad ginčijamame sprendime ji konkrečiai nenagrinėjo šio klausimo.
- 208 Iš esmės dėl tų pačių motyvų tas pats taikytina ir *Tempus* pateiktam šeštajam argumentui dėl to, kad ginčijamame sprendime Komisija neva nepaaiškino, dėl kokios priežasties dalyvauti aukcione norintys poreikio valdymo operatoriai turėjo pateikti tokį patį užstatą kaip elektros energijos gamintojai.
- 209 Ginčijamo sprendimo 26 konstatuojamojoje dalyje paaiškinta, jog tam, kad galėtų dalyvauti aukcione, potencialūs gamybos ar poreikio valdymo vienetai privalo pateikti užstatą, kad įrodytų dalyvavimo aukcione rimtumą ir ketinimo sudaryti darbinį vienetą ne vėliau kaip iki tiekimo metų pradžios realumą. Kadangi klausimas dėl galimo skirtingo požiūrio į poreikio valdymo operatorius, kiek tai susiję su pareiga pateikti užstatą, nebuvo iškeltas preliminarus tyrimo stadijoje, įskaitant savanoriškai Komisijai pateiktose pastabose, ši institucija neprivalėjo, laikydamasi pareigos motyvuoti, ginčijamame sprendime nurodyti priežastis, dėl kurių šis skirtingas požiūris nebuvo taikomas.
- 210 Galiausiai dėl klausimo, kad perkant pajėgumus neskiriamas papildomas atlygis už elektros energijos perdavimo paskirstymo nulemtų nuostolių mažinimą pasitelkiant poreikio valdymą, reikia priminti, kad ginčijamo sprendimo 140 konstatuojamojoje dalyje Komisija nusprendė, jog, atsižvelgiant į aptariama priemonę siekiamą tikslą, papildomo atlygio neskylimas poreikio operatoriams šiam tikslui yra pagrįstas. Nors ir santykinai glausta, tokia užuomina buvo pakankama, kad būtų galima suprasti priežastis, dėl kurių Komisija nepriėmė sprendimo, kad tokio papildomo atlygio neskylimas gali kelti abejonių dėl aptariamą priemonės suderinamumo su vidaus rinka.
- 211 Kaip nurodyta šio sprendimo 204 punkte primintoje jurisprudencijoje, klausimas dėl pareigos motyvuoti laikymosi, kiek tai susiję su šia ginčijamo sprendimo dalimi, turi būti atskirtas nuo klausimo dėl tų motyvų pagrįstumo. Tačiau remiantis šio sprendimo 187 punktus darytina išvada, kad *Tempus* argumentai dėl pastarojo klausimo buvo atmesti.
- 212 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad antrąjį pagrindą, taigi, ir visą ieškinį, reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 213 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas arba jeigu jis yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia šis teismas.
- 214 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalauja.

- 215 Kadangi *Tempus* pralaimėjo bylą, o Komisija prašė iš jos priteisti bylinėjimosi išlaidas, patirtas per procesus Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme, *Tempus* turi padengti bylinėjimosi išlaidas, patirtas per šiuos du procesus. Kadangi Jungtinė Karalystė nepateikė reikalavimų dėl bylinėjimosi išlaidų, ji padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
- 216 Pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal to reglamento 184 straipsnio 1 dalį, įstojusios į bylą valstybės narės padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Todėl Lenkijos Respublika, į bylą Teisingumo Teisme įstojusi šalis, padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2018 m. lapkričio 15 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Tempus Energy ir Tempus Energy Technology / Komisija* (T-793/14, EU:T:2018:790).**
- 2. Atmesti ieškinį byloje T-793/14.**
- 3. *Tempus Energy Ltd* ir *Tempus Energy Technology Ltd* padengia ne tik savo, bet ir Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas per procesus Europos Sąjungos Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme.**
- 4. Lenkijos Respublika ir Jungtinė Šiaurės Airijos ir Didžiosios Britanijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.